

2024 Podzim Autumn

Magazín

Leo Express

CZ

EN

Destinace

Destination

Pod křídly
Pardubic

Under the Wings
of Pardubice

Téma

Topic

Není cesta
jako cesta

Every
Which Way

Jeden den nestačí..

Pobyty v Aquapalace Hotel Prague

Milí cestující,

CZ **t**ěší nás, že jste si nás opět vybrali pro svou dnešní cestu. V magazínu vás vezmeme na návštěvu Pardubic, které se díky historickému centru, moderním projektům a vřelé atmosféře staly oblíbeným cílem turistů. Pokud zde tentokrát vystupovat nechcete, připravili jsme si pro vás zajímavosti i o mnoha dalších místech podél trati, po které právě uhání náš vlak. Věděli jste, že zrovna projíždíte místy, kudy vlaky jezdí už skoro 200 let, a že se některé tunely a viadukty zachovaly dodnes? Konstrukce takových staveb je docela věda. A pokud vás věda zajímá, vyrazte s námi v magazínu na putování po českých a moravských institucích popularizujících vědu, třeba do ostravského Velkého světa techniky nebo plzeňské Techmanie.

Věříme, že jízdu našimi vlaky již máte spojenou také s dobrým a kvalitním jídlem. Za jeho pečlivým výběrem stojí náš kolega Petr, který neúnavně sleduje trendy v gastronomii a každé tři měsíce pro vás do palubního menu vybírá sladké i slané novinky.

Na co máte chuť dnes?

Přejeme vám příjemné čtení! •

Vaše Lea

Dear passengers,

EN **W**e are delighted to see that you have chosen our train for your journey today. The magazine will take you on a trip to Pardubice, a popular tourist destination thanks to its fabulous historical centre, modern projects, and amiable atmosphere. If you are not getting off in Pardubice today, there are articles about other interesting places along the route of our train. Did you know that you are passing through places where trains have operated for nearly 200 years, and that some of the historical tunnels and viaducts are still in use? Devising such structures takes a scientist. And if you are interested in science, we will take you to Czech and Moravian venues displaying popular science, like the Science and Technology Centre in Ostrava or Techmania in Plzeň.

You can enjoy delicious food and drinks on the way. It is the responsibility of our Catering Manager Petr who follows the latest trends in gastronomy to compose a new menu for you every three months. What are you going to have today?

We wish you pleasant reading! •

Your Lea

DESTINACE | DESTINATION

- 10 Pod křídly Pardubic |
Under the Wings of Pardubice

TÉMA | TOPIC

- 16 Lidé jsou všude stejní |
People are the Same Everywhere

TÉMA | TOPIC

- 24 Ve znamení cesty |
The Path

INSPIRACE | INSPIRATION

- 40 Zahrát perfektně sólový koncert
je jako vylézt na horu |
Playing a perfect solo concert
is like climbing a mountain

ANKETA

- 46 Železnice očima politiků a odborníků

PŘEDSTAVUJEME | INTRODUCTION

- 60 Už máte objednáno? |
Ready to Order?

INSPIRACE | INSPIRATION

- 64 Dotýkat se exponátů přikázáno! |
Do Touch!

CZ Bezpečná tiskovina

Obálka Magazínu Leo Express je ošetřena anti-mikrobiálním lakem, který z něj dělá bezpečnou tiskovinu. Časopis si tak mohou bezpečně prohlédnout všichni cestující, aniž by se stal přenašečem bakterií, plísní nebo virů.

EN Safe printout

The cover of this magazine is treated with anti-microbial coating, which makes it a safe printout. In this way, all passengers can look safely through it without the magazine becoming a carrier of bacteria, fungi and viruses.

Magazín Leo Express**Pro Leo Express vydává |
Published for Leo Express by:**

COT group s.r.o.
Garden Eleven
Kubánské nám. 1391/11
100 00 Praha 10 – Vršovice
IČO: 25098853

Redakční rada | Editorial board:

Eva Frindtová, Emil Sedlařík,
Lea Macíková, Petr Manuel Ulrych

Texty | Texts:

Lucie Bezoušková, Jakub Jukl,
Daniel Mrázek, Patrick Fridrichovský,
Petr Manuel Ulrych

Překlad | Translation:

Kateřina Šebková

Korektury | Proofreading:

Táňa Holasová

Foto | Photos:

Není-li uvedeno jinak,
jsou fotografie z Shutterstock.com |
Shutterstock.com – unless others
copyrights.

Foto na titulní straně | Cover photo:

Shutterstock.com

**Grafická úprava a sazba | Graphic
Layout and Composition:**

Eva Zilvarová

Produkce | Production:

Julie Válková

Tisk | Print: Triangl, a.s.**Inzerce | Advertisements:**

COT group, s.r.o.
Tel.: +420 735 177 676
E-mail: inzerce@cot.cz
Vydavatel neručí za obsah inzerátů. |
The publisher carries no legal
responsibility for the content of
any advertisements appearing
in this magazine.

Registrace Ministerstva kultury České
republiky | Registration of the Ministry
of Culture of the Czech Republic:

MK ČR E 20950

Vychází 4x ročně |
Published 4 times a year

Místo vydávání | Place of publication:

Praha | Prague

Vydání | Publication:

září–prosinec 2024
September–December 2024

**Uzávěrka příštího vydání |
Copy Date of the Next Issue:**

16. 10. 2024 / 16 October 2024

POJISTÍME VÁS VE VŠECH SMĚRECH

Česká podnikatelská
pojišťovna

A je to pojištěno!

VIENNA INSURANCE GROUP

TEXT: -red-
FOTO: Prague Sounds,
Shutterstock.com, Outdoor Films

TIPY TIPS

6
TIPY

PRAGUE SOUNDS 2024

Letošní festival během deseti koncertů přinese velká světová jména jazzu, soudobé vokální hudby, elektroniky, alternativního hip hopu i world music na pomezí s klasikou. Vystoupí hvězdy jako Branford Marsalis, Nubya Garcia (na snímku), Tigran Hamasyan nebo Oneohtrix Point Never. David Koller a Richard Müller vzdají poctu Karlu Krylovi a Katarzia představí mladé talentované autorky a zpěvačky.

PRAGUE SOUNDS 2024

The ten concerts of this year's festival bring in big global names of jazz, contemporary vocal music, electronic music, alternative hip-hop, and world music. The main stars include Branford Marsalis, Nubya Garcia (pictured), Tigran Hamasyan or Oneohtrix Point Never. David Koller and Richard Müller will pay a tribute to the late singer Karel Kryl, and Katarzia will introduce young talented female authors and singers.

 3.-20. 11. 2024
<https://praguesounds.cz/>

KABÁT V O2 ARENĚ

Připravte se na jedinečný rockový zážitek! Dnes již legenda české rockové hudební scény – kapela KABÁT – slaví výročí 35 let ve stejné sestavě, a proto si připravila pro své fanoušky PO ČERTECH VELKÝ TURNÉ 2024. V jeho rámci se zastaví také v pražské O2 areně, v níž odehraje hned dva koncerty.

KABÁT IN O2 ARENA

Get ready for the unique rock experience! The legend of Czech rock music is celebrating 35 years in the same lineup. KABÁT are ready to treat their fans to a HELLISHLY BIG TOUR 2024, including two concerts in the O2 Arena, Prague.

8. a 9. 11. 2024

www.o2arena.cz

3

OSTRAVA
OSTRAVA

22. MEZINÁRODNÍ FESTIVAL OUTDOOROVÝCH FILMŮ

Pro tento ročník festivalu bylo vybráno 24 českých i zahraničních filmů. Čtyři soutěžní kategorie (dobrodružné adrenalinové filmy, horské a horolezecké filmy, vodní adrenalinové sporty a cestopisné filmy) jsou zastoupeny prakticky rovnoměrně. Na projekce můžete zajít do Mini kina v centru Ostravy a dalších sálů po Česku.

22ND INTERNATIONAL FESTIVAL OF OUTDOOR FILMS

The 24 Czech and international films selected for this year of the festival are evenly distributed into four categories (adventure and extreme sport film, climbing and mountaineering film, adventure water sport film, and travel film). See the shows not only in the Mini-kino in Ostrava, but also in many other cinemas.

26. 10. – 7. 12. 2024

www.outdoorfilms.cz

7
TIPS

Vítejte v Léčebných lázních Bohdaneč

Léčebné lázně Bohdaneč s více než 120letou historií jsou tradiční lázně zaměřené na léčbu pohybového ústrojí. K léčbě využívají především dva přírodní léčivé zdroje. Tím jedním je slatina, která se podává v unikátních zábalových vanách, a druhým je alkalická minerální voda z vlastního vrtu.

8

ADVERTORIAL

CZ S jakými zdravotními problémy do Lázní Bohdaneč jezdí lidé nejčastěji?

Přijíždějí k nám s revmatoidní artritidou, artrózou, bolestmi zad, Bechtěrevovou chorobou nebo po úrazech pohybového aparátu. Specializujeme se také na přímé překlady z nemocnic po operacích páteře nebo totálních endoprotéz.

Jaké druhy pobytů nabízíme?

V Léčebných lázních Bohdaneč se zaměřujeme nejen na klienty, kteří přijíždějí na pobyty hrazené zdravotními pojišťovnami, ale i na ty, kteří si u nás chtějí odpočinout a zrelaxovat. Pro ně je tu resort Medical Spa, kde poskytujeme rozsáhlé služby spojující léčbu pohybového aparátu s prvky wellness, a to vše na jednom místě. Vybrat si můžete z léčebných a wellness pobytů, regeneračních pobytů pro zaměstnance či jednodenních balíčků.

Jaké máme v nabídce procedury?

Naše nabídka procedur je opravdu široká. Zakládáme si na osobním přístupu, odborné lékařské péči a harmonickém prostředí. Dočkáte se kompletního vyšetření vašeho zdravotního stavu a navržení léčebného postupu. Klientům i z řad veřejnosti nabízíme vodoléčebné procedury, nejrůznější druhy masáží, pohybové terapie, estetické procedury, nutriční poradenství, screeningová vyšetření a mnoho dalšího.

TEXT: MUDr. Eva Korcová,
primářka léčebné péče
FOTO: Archiv Léčebné
lázně Bohdaneč

Léčebné lázně Bohdaneč
Masarykovo nám. 6
533 41 Lázně Bohdaneč

www.llb.cz, www.medi-spa.cz

Zajímavé novinky

Nově otevíráme ambulanci pro bolesti zad, kde bude v nabídce program bez ubytování Rychlá pomoc pro bolavá záda.

Jsmo přesvědčeni, že spojení tradiční medicíny s prvky relaxace a prevence vede ke zlepšení kvality života. Ve volných chvílích si můžete zaplavat ve vyhříváném bazénu s minerální vodou, zahrát si golf, projet se po okolí na kole či jen tak posedět v kavárně.

Nacházíme se nedaleko Pardubic, se kterými jsme propojeni městskou hromadnou dopravou. Z Prahy se k nám dostanete za pouhou hodinu po dálnici D11.

Jsmo tu pro vaše zdraví a pohodu. Užijte si výjimečnou péči, která zregeneruje vaše tělo i mysl. Těšíme se na vaši návštěvu. •

THE FACTORY AUTOMATION COMPANY

FANUC

Jeden dodavatel, nekonečné možnosti.

Průmyslové roboty, CNC
stroje a CNC řídicí systémy

Kompletně navrženo
a vyrobeno v Japonsku

FANUC je, díky třem základním skupinám produktů, jedinou společností v tomto sektoru, která interně vyvíjí a vyrábí všechny hlavní komponenty. Každý detail hardwaru i softwaru prochází řadou kontrolních a optimalizačních procesů. Výsledkem je vynikající funkční spolehlivost a důvěra spokojených zákazníků na celém světě. WWW.FANUC.CZ

TEXT: Lucie Bezoušková

FOTO: Shutterstock.com, Fotoarchiv Východočeského muzea
v Pardubicích, Solta76 / Wikimedia Commons (CC BY-SA 4.0)

Pod křídly Pardubic

Mezi zdejšími obyvateli koluje úsměvná historka o tom, že Pardubice dostaly svůj název podle několika zde rostoucích dubů. Ty byly údajně samičí, tedy šlo o „pár dubic“. Botanici ovšem historku jednohlasně vyvracejí, protože dub je jednodomý. To ale nemění nic na tom, že návštěva tohoto města rozhodně stojí za to.

CZ Pardubice jsou příjemné zelené město plné parků a památek. Leží ve východních Čechách na soutoku Labe a Chrudimky. Mají co nabídnout jak milovníkům kultury a historie, tak především fanouškům sportu. Až sem zavítáte, rozhodně byste však neměli svou pozornost zaměřit jen na perník a místní zámek. Je toho totiž mnohem víc, co dalo toto malebné město světu.

SYNONYMUM ÚSPĚCHU

Logo značky Tesla Pardubice nechybělo ve druhé polovině 20. století snad v žádné české či slovenské domácnosti. Gramofony, radiopřijímače, telefony i televize Tesla byly zárukou jistoty a podnik jako takový synonymem úspěchu.

Svůj název dostal ne náhodou po slavném srbském vynálezci Nikolovi Teslovi, jehož práce dala základ moderní elektrotechnice. Podnik s původním názvem Telegrafia, československá továrna na telefony a telegrafy, byl založen roku 1919 v Roztokách u Prahy. O tři roky později se přestěhoval právě do Pardubic. →

Under the Wings of Pardubice

11
DESTINATION

When it comes to the origin of the town's name, locals share a funny legend about two female oak trees which grew here – in Czech a pair of female oaks is “pár dubic” – hence Pardubice. Botanists disprove this myth unanimously – oaks are monoecious. Still, the town is definitely worth your attention.

EN Located in East Bohemia, at the confluence of the Labe and the Chrudimka, Pardubice is a pleasant town full of green parks and amazing monuments. There is a lot to see for lovers of culture and history, but also for sports enthusiasts. Most visitors direct their attention to the castle and the renowned local ginger bread production, but there is much more.

THE SYNONYM OF SUCCESS

In the second half of the 20th century, the logo of Tesla

Pardubice was present in virtually every Czech and Slovak household. For record players, radio receivers, telephones and TV sets, Tesla was a token of reliability and a synonym of success. Originally called Telegrafia, the company was founded in Roztoky u Prahy in 1919. Three years later, it moved to Pardubice. The manufacturer of telephones and telegraphs later expanded its product range and took the name of the famous Serbian inventor Nikola Tesla, the founder of modern-day electronics.

Tesla brought prosperity to Pardubice; from new residential areas and schools to providing jobs for 7,000 employees at its peak. But times changed. The company went bankrupt in 1991, the premises were deserted, and the equipment largely looted. The former industrial area is now being transformed into a modern residential area for up to 750 people called Nová Tesla (New Tesla). →

Díky podniku byly v Pardubicích vybudovány sídliště, školy i školky. V době svého největšího rozkvětu totiž Tesla zaměstnávala i 7 tisíc lidí. I přesto ji na přelomu tisíciletí potkal neveselý osud. Roku 1991 zkrachovala, areál byl postupně opuštěn a vybavení rozkradeno. Dnes v bývalé nevhledné čtvrti vzniká takzvaná Nová Tesla. Rezidenční oblast s byty až pro 750 obyvatel.

Pro ty, koho by historie podniku zajímala blíže, připravilo Východočeské muzeum v Pardubicích speciální výstavu s názvem Odchází Telegrafia, přichází Tesla, kterou si můžete prohlédnout online. Za návštěvu stojí i muzeum jako takové – sídlí na zámku Pardubice. Nachází se zde více než 750 tisíc kusů sbírkových předmětů z nejrůznějších oblastí.

ODMĚNA OD JEŽIBABY

Pardubice a perník jsou naprosto neoddělitelná dvojice. Historie této medové pochoutky sahá ve městě až do 16. století. První perníkář prý ve městě působil kolem roku 1515 a jedna z místních ulic se už tehdy jmenovala Perníkářská. Místní pekaři pečou perník podle speciální, přísně tajné receptury. Poctivou ruční výrobou je zaručeno, že výrobky neplesniví, nežluknou a zdobení vydrží i roky. Perníkáři s oficiální licencí působí v současnosti v Pardubicích tři – Novotný, Pavel Jaroš a JaJa. I jinde však koupíte kvalitní perníčky. Třeba rovnou na hlavním nádraží v prodejně Perníček z Pardubic.

A pokud máte čas na menší výlet, nevynechejte návštěvu Perníkové chaloupky s muzeem perníku u obce Ráby pod Kunětickou horou. Kdo absolvuje cestu strašidelným lesem a pěkně poprosí místní ježibabu, dostane lahodný perníček za odměnu.

TEKUTÁ VZPRUHA

Prameny uvádějí, že pravou zrnkovou kávu přivezli do Českých zemí jako první pánové Heřman z Chuděnic a Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic v 16. století. Její lahodnou chuť a povzbuzující účinky si vyzkoušeli na svých cestách po arabských zemích. Jenže pravá káva byla všeobecně drahá, a tak se po celé Evropě začaly hledat její nejrůznější náhražky.

Chuťové se osvědčily odvary z pražených obilných zrn, ale stále to nebylo ono. Nakonec se dá říci, že za nejpoptávanější kávovou náhražkou v Čechách stál vlastně samotný Napoleon Bonaparte. Když byla totiž v 18. století ve Francii vyhlášena Napoleonova blokáda, pravá káva z evropského trhu zcela zmizela. Hledání nápoje, který ji nahradil, tak ještě zintenzivnilo. Tehdy byly objeveny chuťové vlastnosti praženého kořene čekanky obecné, u nás známé jako cikorka. →

The Museum of Eastern Bohemia in Pardubice prepared an exhibition entitled *Telegrafia on the Go, Tesla on the Rise*. You can see it online, but the museum in Chateau Pardubice with more than 750 exhibits is worth visiting.

TREAT FROM THE WITCH

Pardubice and ginger bread are inseparable. The history of the local honey-based delicacy production reaches back to 1515, when the first gingerbread producer was reported in Pardubice, and one of the streets was already called Gingerbread Lane.

Local producers use a special secret recipe. Thanks to the meticulous handcraft, the products are much less likely to mould, rancidify or crumble. There are currently three licensed producers in Pardubice –

Dostihová přehlídka

Velká pardubická není jen sportovní, nýbrž i společenskou událostí. Ačkoliv dress code není nikde oficiálně zapsán, stal se pravidlem. Dámy by měly obléknout šaty délky minimálně pod kolena a hlavu si ozdobit kloboukem. Od pánů se očekává oblek a cylindr. Hlediště u závodiště je každoročně vlastně neoficiální módní přehlídkou.

Novotný, Pavel Jaroš and JaJa, but you can buy high quality products even from other brands, for instance at the train station in the Perníček z Pardubic shop.

If you feel like a trip, visit the Gingerbread House and the Museum of Gingerbread in Ráby, just under Kunětická Hora. You can walk a Spooky Forest Trail and ask the witch for a piece of delicious gingerbread.

INVIGORATING LIQUID

Sources say that coffee beans were first introduced to Bohemia in the 16th century by Herman Czernin of Chudějnice and Kryštof Harant of Polžice and Bezdrůžice who admired its delicious taste and invigorating effect on their journeys in the Middle East. But real coffee was expensive, and Europeans started looking for various substitutes.

The taste of brewed roasted cereals was close, but not quite the thing. The introduction of the historically most popular coffee substitute in Czechia was in a way the work of Napoleon Bonaparte. When Napoleon instituted the Continental System, coffee beans nearly disappeared from the European market. The search for a replacement became ever more urgent. And that is when people discovered the unique qualities of roasted chicory root.

PANTRYFUL

The sons of German businessman Johann Heinrich Franck decided to fill the gap in the market and founded a coffee substitute factory in 1896. →

Horse Race Fashion

Velká Pardubická is not just a sporting event. It is a very important social occasion. Although there is no official dress code, there are rules that people tend to keep. Ladies wear at least knee-length skirts and hats, men are expected to wear a suit and hat. Every year, the grandstand looks like a giant catwalk.

CZ → PLNÝ ŠPAJZ

Synové Johanna Heinricha Francka, německého velkopodnikatele, se rozhodli situaci využít a roku 1896 založili továrnu na kávové náhražky. Jako sídlo si vybrali Pardubice, kde se už tehdy nacházel významný železniční uzel. V úrodné oblasti Polabí také začali jako první v Čechách pěstovat čekanku.

A světlo světa spatřila Melta. Nápoj z čekanky, cukrové řepy a drcených obiliek ječmene a žita. Mnozí z nás si ještě vybaví svoji babičku, jak voňavou Meltu míchá v kastrolu na plotně. Díky tomu, že neobsahuje kofein, stal se nápoj oblíbený u vyznavačů zdravé výživy, sportovců i těhotných žen.

Koncern Franck se později spojil s podnikem Vitana Byšice a dnes jejich produkty doslova zaplní vaši spíž. Na pásech továrny se krom Melty objevují také piškoty, pečící prášky, vanilinové prášky, rýžové burizony, hořčice nebo ocet.

DO SEDLA

Když se v Čechách začala hrát oficiální fotbalová liga, měl tento závod za sebou již 50 ročníků. Velká pardubická je sportovní událost s nejdelší tradicí u nás. Původně

se jednalo o hon šlechticů doprovázených psy. Teprve později vznikla závodní dráha s překážkami. Při prvním překážkovém dostihu došlo do cíle pouhých 7 koňů z původních 14. Vítěz pak získal odměnu 8 000 zlatých.

Dnes se Velká pardubická koná každoročně druhou říjnovou nedělí. Na start se postaví až 20 závodníků, kteří musí zdolat 31 překážek na závodní dráze dlouhé 6 900 m. Pokud byste měli zájem vidět překážky zblízka, můžete se objednat na speciální komentovanou prohlídku závodního areálu. Průvodce vám při ní poví něco o historii závodu nebo také příběhy nejslavnějších koní a závodníků. •

14

DESTINACE

Do Pardubic se pohodlně svezete vlaky Leo Express.

You can take a comfortable Leo Express journey to Pardubice.

EN → They chose Pardubice, which was already an important railway junction. They were the first to start growing chicory in the fertile land along the River Elbe.

Their beverage made of chicory root, sugar beet and ground barley and rye was called Melta. Some of us might remember their grandmothers making the aromatic drink in a pot on a stove. Today, the absence of caffeine makes it popular among healthy eaters, athletes, and pregnant women.

The Franck factory later merged with Vitana Byšice. Their current product range can literally fill your pantry. In addition to Melta, they produce biscuits, baking ingredients, puffed rice products, mustard or vinegar.

SADDLE UP!

When the official football league started in Czechia, there was a competition that had already run for 50 years. The Grand Pardubice Steeplechase (Velká Pardubická) is the longest-running sports competition in the country. It arose from a traditional fox hunt. The racecourse with hurdles was built later. Only seven of the 14 competing horses completed the first official hurdle race; the winner took 8,000 guildens in winnings.

Velká Pardubická takes place annually on the second Sunday in October, with up to 20 racers ready to deal with the 31 obstacles on the 6,900 m long racecourse. If you want to see the course for yourselves, you can apply for a commented tour of the site. You will learn about the history of the race and the stories of the most famous horses and jockeys. •

**Welcome
to the Jungle**

**NAJDĚTE
TU PRAVOU
FIRMU
PRO VÁS**

**ROZŠÍŘENÉ PRACOVNÍ NABÍDKY - FIREMNÍ KULTURA
VIDEA SKUTEČNÝCH ZAMĚSTNANCŮ**

VÍCE INFORMACÍ NA

WELCOMETOTHEJUNGLE.COM

Lidé jsou všude stejní

Putoval tropickým pralesem i polárními pustinami. Setkal se s význačnými osobnostmi naší civilizace i s příslušníky domorodých kmenů žijících ve skrytých koutech naší planety. A ze všeho nejvíc mu voní Česko. To je režisér, cestovatel a polárník Petr Horký.

TEXT: Daniel Mrázek

FOTO: archiv Petra Horkého

Co se ti na cestách hluboce vrylo do paměti, a hlavně do srdce?

Já bych k tomu přidal ještě „do nosu“ a „do rukou“. Intenzivně totiž vnímám vůně a dotyky. Stále cítím, jak jsem si poprvé podal ruku s Thorem Heyerdahlem, když jsem držel ruku Jeho Svatosti Dalajlámy, když jsem si potřásl rukou s Jane Goodalovou, pamatuji si stisk ruky Miroslava Zikmunda... To jsou okamžiky, na které nelze zapomenout. A pak jsou to vůně, třeba zvláštní odér Mongolska nebo africké džungle.

Jak voní Mongolsko?

Gobi voní palčivě třeskatou travinou, pak skopovinou a koňmi a města jsou cítit špatně spalovanou naftou a benzinem. Auta tam jezdí v děsivém technickém stavu.

A Afrika?

V Africe je jemná červená hlína, která poletuje vzduchem, takže se dostává do nosu. Hlavně střední Afrika vyniká vysokou vlhkostí a je šťavnatá, plná života. A když jsme u těch vůní – já miluji vůni Česka. Je šťavnaté, není vyprahlé, kypí životem. Na tu vůni se vždycky těším. Neznám jinou zemi, která by tak krásně voněla.

Na které zážitky nezapomeneš?

Určitě budu vzpomínat na Kamerun, gorily, a hlavně setkání s Pygmeji. V hloubi kamerunského pralesa nás vítali, nakonec vzali své tradiční hudební nástroje a začali hrát a zpívat. Neslo se to stmívajícím se pralesem. Pak nezapomenu na svou první návštěvu Velikonočního ostrova v osmadesátém. To tam ještě nebyly žádné ploty, žádné zábrany. Půjčil jsem si tam koně a celý ostrov procestoval, prolezl jsem si, co jsem chtěl, spal jsem tam na kraji sopky, kde jsem děsně zsmokl... Ale že jsem ten ostrov měl pro sebe, to je jeden z mých nejlepších zážitků.

Co ti cestování a poznávání jiných krajů a kultur dává?

Pomáhá ti to i při orientaci v našem světě, v dění kolem nás?

Samozejmě! Cestování považuji za součást gramotnosti. Díky cestování se setkávám s lidmi, dává mi rozhled, vědomí, že i na jiných místech světa nežijí hlupáci. Rozvrstvení lidí chytrých, hloupých, dobrých, zlých je všude na →

People are the Same Everywhere

He travelled through tropical rainforests and arctic wastelands. He met socially significant people, as well as indigenous tribes living in the most secluded corners of the planet. But it is the smell of Czechia that he loves the best. That is the film director, traveller, and explorer Petr Horký.

What travelling experiences are deepest in your memory, and in your heart?

I would also add my nose and my hands. I tend to perceive things through smell and touch. I can still feel the sensation of first shaking hands with Thor Heyerdahl, His Holiness Dalai Lama, or Jane Goodall, I remember the handshake of Miroslav Zikmund... Those are moments you cannot forget. And then there are smells, like the peculiar smell of Mongolia or the African jungle.

What is the smell of Mongolia?

Gobi has a harsh smell of grass, and then there is mutton and horses, and towns smell of poorly burnt diesel and gasoline. Their cars are in terrible condition.

And Africa?

The red soil in Africa is very fine, so it is carried by the wind and gets into your nose. Central Africa is very wet and lush, full of life. And talking about smells – I love the smell of Czechia. It is juicy, not dry, it overflows with life. I always look forward to that smell. I do not know any other country with such a beautiful smell. →

CZ → světe stejné a je jedno, jaké je v té zemi politické zřízení, náboženství a jak je na tom ekonomicky. To je něco, co by měl každý prožít.

Jak to všechno začalo? Jak se z Petra Horkého stal cestovatel?

Když mi bylo pět let, slyšel jsem o městě, které má místo ulic kanály a místo aut tam plují lodě. V tuším komunismu bylo vyloučené, že bych se do Benátek někdy podíval. Když mi bylo sedmnáct, přišla sametová revoluce – a já si svůj sen konečně splnil. Věděl jsem ale, že jen Benátky mi stačit nebudou.

Se zatajeným dechem jsem se díval na rozhovor, který jsi pořídil s příslušníkem indiánského kmene Waorani z amazonského pralesa Peňou. Šlo o to, že jeho vesnice se rozhodla otevřít světu a uvítat turisty, přitom tamní život se od naší civilizace liší naprosto radikálně. Co se ti při povídání s Peňou – a vůbec při návštěvě jeho kmene – honilo hlavou?

Byl jsem tam tři týdny a potvrdilo se mi, co už jsem řekl před chvílí – že jsou všichni lidé stejní. Holky se chtějí líbit, kluci vytahovat, hádají se kvůli stejným malichernostem jako my. To byl nejsilnější zážitek, který jsem si z té vesnice dovezl.

Jak se mluví s lidmi z tak odlišné kultury? Aby to nepůsobilo, jako když se díváme „na zvířata v zoo“?

První den se na ně přesně takto koukáš, ale oni na tebe taky. Když jsme vystupovali z letadla, tak si na nás sahal, plácali nás, chechtali se, sahal mi na vousy. Já si zase sahal na ně a řehtali jsme se sobě navzájem. Za dva dny jsme si na sebe zvykli a už jsme řešili to, co jsme řešit potřebovali. V tu chvíli rozdíl zmizí a už nikdo není „zvířetem v zoo“.

Nemáš o Peňovu vesnici strach? Že otevření se turistům zničí její autentičnost?

Vlastně naopak. Žijí v místě, kde je obrovské nerostné bohatství, a existují nadnárodní těžební firmy, které to území chtějí zabrat a vytěžit. Vymahatelnost práva tam moc nefunguje a domorodí obyvatelé se bojí o holý život. Sází tedy na to, že když se otevrou turistům, budou slavní, bude se o nich mluvit, budou v programech cestovních kanceláří, v televizi, časopisech, a tím pádem nebude tak snadné je zlikvidovat. Takže sice obětují něco ze svého tradičního života, ale zachrání si život.

Tvým hlavním záběrem jsou ale kraje klimaticky protikladné, prezentuješ se jako polárník. Póly máme dva. Liší se od sebe?

Naprosto! Na severu v Arktidě šlapeš po zamrzlém moři, je →

EN → Which memories will you always keep?

I love to remember Cameroon, gorillas, meeting the Pygmies who welcomed us in the depth of the Cameroonian rainforest, and then started playing their traditional instruments and singing, and their song resonated through the darkening jungle. And I cannot forget my first visit to the Easter Island in 1998. There were no fences then. I borrowed a horse and travelled all over the island, I slept at the foot of a volcano, and got soaked with rain... But I virtually had all the island to myself, that was unforgettable.

What is it that you get from travelling and seeing different places and cultures? Does it help you understand our own civilisation?

Certainly! I consider travelling a part of literacy. It lets you meet people,

Obrázky, videa
a rozhovory Petra Horkého
najdete na stránce
www.petrhorky.cz

For pictures, videos,
and interviews by
Petr Horký, go to
www.petrhorky.cz

broaden your horizons, see the worth of other cultures. The share of clever and stupid people, good and bad people is the same everywhere, regardless of their political system, religion, or economy. Everybody should go and see that.

How did it all begin? When did Petr Horký become a traveller?

When I was five, I heard about a town with channels instead of streets and boats instead of cars. In the era of tough communism, it was unthinkable to go to Venice. But then the revolution came when I was seventeen, and I could make my dream come true. Nevertheless, I could immediately see that Venice would not be enough.

I had to hold my breath when watching your interview with Pena, a member of the Waorani indigenous tribe from the Amazonian rainforest. His village decided to open to the world and welcome tourists, although their way of life is radically different from ours. What did you think when visiting the tribe and talking to Pena?

I spent three weeks there, and could see – as I have just said – that people are the same everywhere. Girls like to be liked, boys boast, they argue about the same trifles. That was the strongest lesson I took from them.

How do you interact with people from such different cultures, not to make it look like watching animals in the zoo?

It is just like that the first days. You watch them, they watch you. When we got off the plane, they would touch us, slap us, laugh, touch our beards. And I would

touch them, and we would laugh at each other. Two days later, we got used to each other, and we could move on to what we wanted. When you get used to the differences, nobody is an animal in the zoo anymore.

Are you worried about Pena's village? That tourists might take away its authenticity?

On the contrary. They live in a place with rich deposits. There are mining companies which want to take the land and start mining. The law is weak there, and indigenous people fight for their existence. When they invite tourists and become famous, when they are in the catalogues of travel agencies, on TVs and in magazines, when people talk about them, it will not be as easy to destroy them. They will give up a bit of their traditional way of life to preserve their existence. →

CZ

tam stoprocentní vzdušná vlhkost. Kdykoli se pod tebou může prolomit led a propadneš se do moře. Naopak Antarktida je kontinent s naprosto suchým vzduchem stejně jako na pouštích. Suchý vzduch je i na Sibiři, kde žijí lidé v sedmdesátistupňových mrazech. V Grónsku pak žijí Inuité s matriarchálním zřízením. Mají tam jinak nastavené hodnoty a životní podmínky. Jsou to lidé, kteří se velmi rádi smějí. Takže každá část světa, kde je mráz, je odlišná.

Máš raději tropy, nebo polární oblasti? Jde to vůbec říct?

Mám rád oboje. Polární cesty jsou ale pro mě součástí dušev-

ní hygieny. Dobrečím si tam své smutky, dochechtám si tam svoje radosti, dopřemýšlím svoje myšlenky. Je to pro mě svého druhu meditace. Makám u toho, dřu, funguji v těžkých podmínkách, ale mozek medituje. Naproti tomu v tropech se pořád něco děje, svět je tam mnohem barevnější. Dává mi to radost, ale není to pro mě tak důležité jako meditace v polárních krajích.

V džungli nejde meditoval?

Samozřejmě že jde. Ale je tam více rozptylujících podnětů, takže alespoň mně se snadněji medituje v mrazu.

Co plánuješ teď?

Rád bych se někdy podíval do Papua-Nové Guineje, tam jsem ještě nebyl. Uvidíme, jestli se podaří. Teď aktuálně ale žiji přípravou knihy o Thoru Heyerdahlovi, dávám ji dohromady společně s jeho vnučkou. Znamého cestovatele v ní popisuji z jeho lidské stránky. Pamatuji si ho jako velkého profesionála, který ale vůbec nebyl nafoukaný. Vlastně všichni lidé, kteří něco dokázali a které jsem osobně poznal, neměli potřebu ze sebe dělat mistry světa. Z toho by si mnozí měli vzít příklad. •

20
TÉMA

I work hard, I have to survive in the harsh conditions, but my brain just meditates. In the tropical areas, there is always something going on, life is much more vibrant there. It gives me joy, but that arctic meditation is more important for me.

Can you not meditate in the jungle?

Of course, I can. But there are more disturbing impetuses. I find it easier to meditate in the cold.

What are your current plans?

I would like to visit Papua-New Guinea. I have not been there yet. We will see if I make it. But right now, I am preparing a book about Thor Heyerdahl with his granddaughter. I describe the famous traveller from a very human angle. I remember him as a great professional, very modest. Actually, all people that I have met who have really achieved something never boasted. Many should follow their example. •

EN

But you also travel to locations with a very different climate, you say you are an arctic explorer. There are two poles.

Are they different?

Totally! In the Arctic, you walk on frozen sea, there is 100% humidity. The ice can break at any moment, and you would fall into the sea. Antarctica is a continent with air as dry as in a desert. The air in Siberia is also very dry, and people live there in seventy degrees below zero. The Inuit people in Greenland live in matriarchy, and have totally different conditions and values; they love fun, they laugh a lot. Each cold region is different.

Do you prefer tropical or arctic areas? Or, can you really tell?

I love both. Arctic journeys are a part of my mental hygiene. I can cry out my sorrows, laugh out my joy, think up my thoughts. It is a sort of meditation.

ZAŽIJTE PŘÍRODU NAPLNO

Využijte kouzlo podzimu ke stanování a sledování romantických západů slunce! Nezapomeňte se však vybavit spolehlivým a funkčním oblečením, které vás ochrání za jakýchkoli podmínek. Oblečení značky NORDBLANC nabízí dokonalou kombinaci funkčních vlastností, kvalitního zpracování a moderního designu. Budte připraveni na dobrodružství s tím nejlepším vybavením!

www.nordblanc-obchod.cz

HŘEBENOVKA
Českým Švýcarskem

objev
1000KRÁS
NA**100**KILOMETRECH

hrebsenovka.com

Navštivte Vilu Grossmann

Rodinnou vilu s reprezentativním sídlem stavební kanceláře si nechal postavit v letech 1922-1924 známý ostravský stavitel a architekt František Grossmann. Tradičně pojatá stavba ve stylu dekorativismu od počátku přitahovala pozornost svým přepychovým provedením. Soudobý tisk opěvoval její zařízení jako „přímo pohádkové,“ podobající se vnitřku paláce oplývajícího cennými uměleckými sbírkami obrazů a porcelánu.

**Komentované prohlídky
od pátku do neděle
v čase 10:00 – 17:00**

www.vilagrossmann.cz

[f](#) [@](#) @vilagrossmann

Střední Čechy

#VisitCzechia

**UTEČTE
Z MĚSTA**

Hod'te starosti za hlavu
a vydejte se vstříc vlastnímu
dobrodružství

[→ STREDNICECHY.CZ](https://strednicechy.cz)

**CITY
GETAWAY**

Leave all your worries
behind & embark on yet
another adventure!

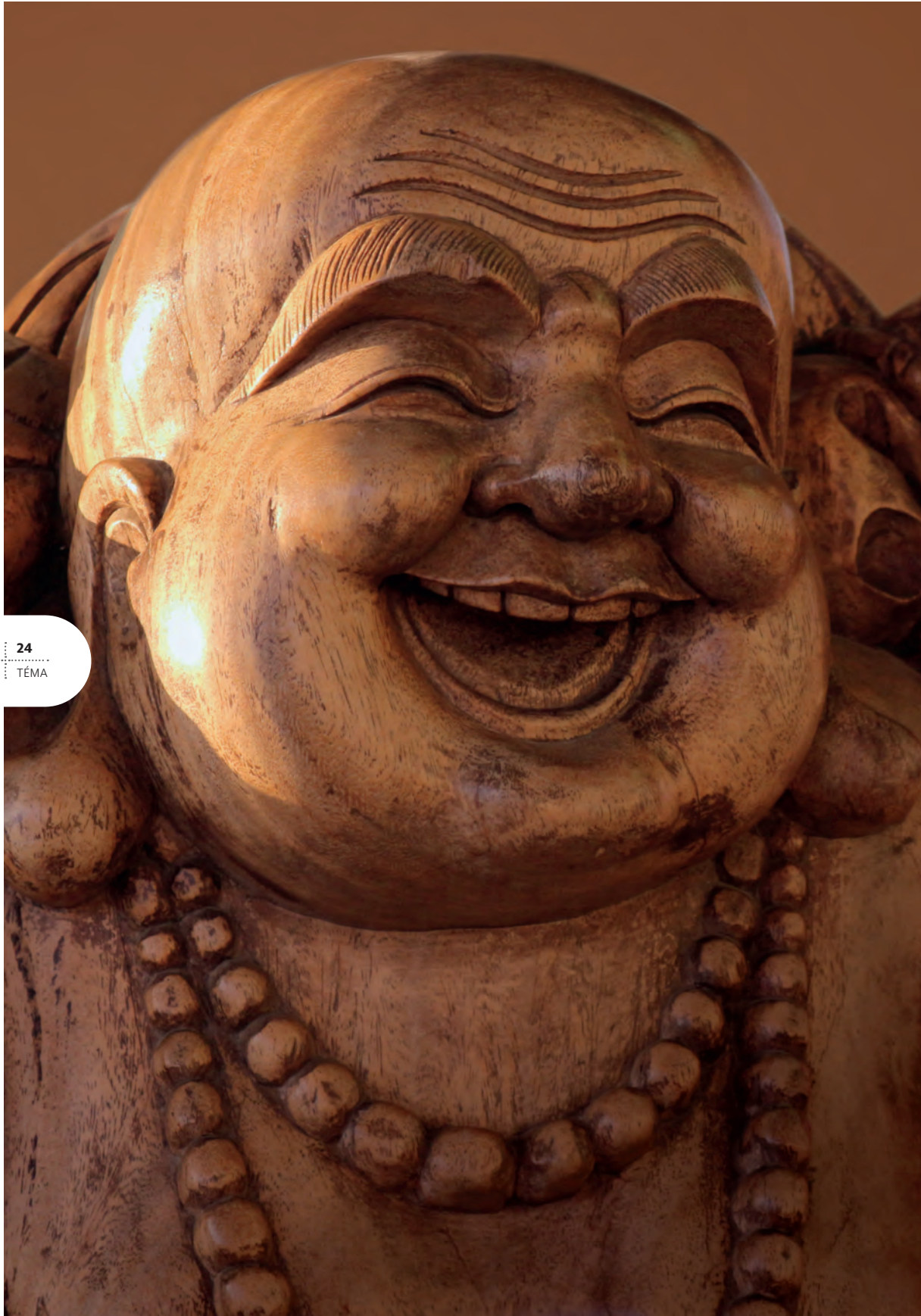
[VISITCENTRALBOHEMIA.COM ←](https://visitcentralbohemia.com)

Naskenujte
a utečte

Scan and
get away

Ve znamení CESTY

Asi jste už slyšeli přísloví, že „i cesta může být cíl“. Dost možná ho vymysleli staří Číňané, kteří právě „tao“, což lze přeložit jako „cesta“, považovali za princip celého světa.

The Path

TEXT: Jakub Jukl
FOTO: Shutterstock.com

“It's not the destination, it's the journey,” said R. W. Emerson. The Ancient Chinese might have had a similar saying. They considered “Tao”, which translates as “path”, the core principle of the world.

DALŠÍ CESTY

Taoismus ovlivnil i další duchovní směry Dálného východu. Často se přímo v jejich názvu objevuje koncovka „-tó“ nebo „-dó“, psaná čínským znakem pro cestu:

Šintoismus

„šin-tó“, „cesta bohů“ nebo „cesta vyššího“, hlavní japonské náboženství. Šintoistická všeprostopující síla kami se dosti blíží taoistické síle čchi.

25
TOPIC

Buši-dó

„cesta válečníka“, kodex chování japonských samurajů.

Karate-dó

„cesta čínské ruky“, později se připsuje jako „cesta prázdné ruky“, bojové umění beze zbraně. Předchůdce karate přišel na japonské ostrovy z Číny.

Ju-dó

„jemná cesta“, k odvrácení útoku nepoužívá sílu obránce, ale snaží se útok vyhnout nebo jej odklonit. To umožňuje porazit i fyzicky silnějšího protivníka.

CZ CO NELZE POJMENOVAT

Čínský znak tao (道) znamená ovšem jak cestu, tak i princip či směřování. Skládá se ze symbolů pro nohu a pro hlavu – takže cesta, kterou představuje, není jen vyšlapaná pěšina, ale i cesta životem. Tao však je nejen počátkem a principem všech věcí, ale i cestou, která člověka k jednotě s tao vede. Samo tao je věčné a neuchopitelné. Jak praví první věta taoistické knihy Tao-te-ting: „Tao, které lze pojmenovat, není tao.“

TAO A ČCHHI

Možná jste někdy zkoušeli feng-šuej nebo četli o klasické čínské medicíně. Obojí pracuje s všeprostupující silou čchi. Podle taoistů se čchi zrodila z tao a skrze ni vznikl svět. Čchi v sobě obsahuje dva principy: pasivní ženský jin a aktivní mužský jang. Jsou propojené i oddělené zároveň a každý z nich v sobě má zárodek svého protikladu. Právě díky napětí mezi nimi vzniká všechno bytí i neustálé střídání protikladů: den-noc, život-smrt atd.

CESTA K VNITŘNÍMU TAO

A co je podle taoistů cílem cesty člověka? Nepřekvapí, že je to právě tao. Každý člověk má už od narození své vnitřní tao, to je ale překryté jeho špatnými činy a shonem světa. Úkolem člověka je tao opět najít. K tomu taoisté používají různá cvičení, především meditace, skrze něž může člověk nahlédnout své vnitřní tao. Pokud znáte čínské cvičení „tchai-tí“, i to se zrodilo z taoismu, protože taoisté věří, že jenom zdravé tělo může dosáhnout vysokých duševních stavů. Vlastně totéž, co říká naše přísloví: „V zdravém těle zdravý duch.“ →

EN UNDEFINABLE

The Chinese character tao (道) means way, but also principle or direction. It is composed of two symbols – foot and head, which indicates leading the way through life. Tao is not only the beginning and determinant of all things, but also the path to the unity with Tao. Tao itself is eternal and ungraspable. The first assertion in the Taoist book Tao Te Ching says: “If you can define Tao, it is not Tao.”

TAO AND QI

Feng-shui or traditional Chinese medicine both work with the ubiquitous energy called Qi. Taoists believe that it emanated from Tao and was the principal force that created the world. Qi combines two principles: the passive female yin, and the active male yang. They are interconnected and separate at the

same time, and each contains a seed of the other. The tension between the two principles causes all existence which is based on opposites: day-night, life-death, etc.

THE PATH TO INNER TAO

We have spoken about the path, but what is the destination? Tao again. From their birth, all people have their inner Tao, but it is covered by their evil deeds and the haste of the world. The task of every person is to find the inner Tao again through various methods of meditation and exercise which can open the view of the inner Tao. The popular Chinese exercise of Tai Chi originated from Taoism. Taoists believe that only a healthy body can reach high levels of spirituality. Basically, the same as our "Sound mind in a sound body".

LET IT FLOW

Wise people live in harmony with the rhythm of the cosmic powers. People who have found their inner Tao are like vessels through which Tao can flow. They realize that all things pass, only Tao is eternal, so they give themselves over to active inaction (wu-wei) and do not intervene in the surrounding world. Taoists say that a wise man makes, but does not use what is made, creates, but does not control what is created, completes work, but does not boast.

OLD MASTER

Taoism originated in the 4th century BCE from older Chinese teachings. There is no founder, only the authoritative masters. The first of them, "Old Master" →

OTHER WAYS

Taoism influenced also other spiritual teachings of the Far East. Many use the suffix "-do" or "-to" written with the Chinese character of "the way":

Shintoism

Shin-to, "the way of the divine", is the main Japanese religion. The Shintoist omnipresent force Kami closely resembles the Taoist Qi.

Bushi-do

"the way of the warrior" was the code of conduct for the Japanese samurai.

Karate-do

"the way of the Chinese hand", later interpreted as "the way of the empty hand", is a weaponless martial art which came to the Japanese islands from China.

Ju-do

"soft way" is the art of using the enemy's power to defend oneself, which can work even on physically stronger opponents.

CZ → NECHTE T(A)O PLYNOUT

Moudrý člověk má žít v souladu s rytmem kosmických sil. Člověk, který najde cestu k tao uvnitř sebe, se stává nádobou, jíž tao protéká. Uvědomuje si, že všechno pomíjí, jen tao je věčné. Proto se oddává tzv. aktivnímu nečinění (wu-wej) a nezasahuje do světa. Taoisté říkají: „Moudrý muž dělá, ale neužívá toho, co je uděláno. Tvoří, ale nevládne tomu, co je stvořeno. Dokončuje díla, ale nevychloubá se.“

STARÝ MISTR

Taoismus vznikl ve 4. století př. n. l. ze staršího čínského učení. Nemá

zakladatele, jen mistry, kteří ho formovali. První z nich je Lao-c', „Starý mistr“, jenž prý sepsal základní taoistický spis Tao-te-ting, „Knihu o cestě a ctnosti“. Původně šlo o filozofický systém, jenže postupně se smísil s konfucianstvím i čínským lidovým náboženstvím. Dnes má tedy i taoismus celou řadu bohů, jako je třeba „Nefritový císař“ nebo populární „Budai“, bůh smíchu. „Starý mistr“ by se asi divil, jak se jeho učení proměnilo. A divil by se ještě víc, kdyby zjistil, že v dnešním taoismu je i on sám uctíván jako jeden z bohů.

FENG-ŠUEJ I MEDICÍNA

I když nebyl nikdy většinovým náboženstvím (dnes je v miliardové Číně taoistů asi „jenom“ 30 milionů), ovlivnil taoismus významně čínskou kulturu. Počínaje tradiční medicínou, která pracuje s prouděním síly čchi v lidském těle. Taoistickým lékařům se připisuje i objev akupunktury. Z taoismu vycházejí čínská bojová umění a malířství a poezii (básník Li-Po), které si libují v líčení nedotčené přírody a osamělého mudrce, jenž v ní nahlíží tao. V taoismu má původ i feng-šuej – nejde o nic jiného než harmonizovat proudění čchi, tentokrát v domě či zahradě. •

EN → Laozi wrote the basic text Tao Te Ching, "Book of the Way and Virtue". It began as a philosophical system which later merged with Confucianism and popular Chinese religion. Present-day Taoism honours a number of gods, such as the Jade Emperor or the popular god of laughter Budai. The Old Master would be stunned to see how much his teaching has changed, especially to see himself among the gods.

FENG SHUI AND MEDICINE

It has never been a major religion. There are "only" about 30 million Taoists in China today. But Taoism considerably affected Chinese culture, for instance the traditional Chinese medicine which works with flows of Qi in the body. Taoist physicians are credited with the invention of acupuncture. Chinese martial arts are based on Taoism, and it also influenced artists and poets (e.g. Li Bai) who loved depicting a lone wise man in pristine nature. Taoism also gave rise to Feng shui which attempts to harmonise the flow of Qi in houses and gardens. •

Rhétská dráha trochu jinak

Rhétská dráha (RhB) nabízí řadu možností k poznávání nejvýchodnějšího kantonu Švýcarska – Graubündenu. Železnice sama láká turisty z celého světa, aby si projeli trasy proslulých panoramatických vlaků Glacier a Bernina Express po UNESCO tratích Albula a Bernina. Ovšem to není jediné, co RhB nabízí. Inspirujte se vybranými tipy, jak zkombinovat odkrývání tajů železnice s pěší turistikou.

 Rhätische Bahn

TEXT: Alena Koukalová
FOTO: Rhätische Bahn AG

CZ RUINAULTA

Koryto Rýna bylo v době geologicky nedávné při obřím sesuvu posunuto a vznikla tak působivá soutěska, kterou Švýcaři hrdě nazývají Grand Canyonem, v rétorománštině Ruinaulta. Údolím kaňonu nevede žádná silnice, jen koleje Rhétské dráhy a stezky pro pěší a cyklisty. Odvážní mohou Grand Canyon sjet v doprovodu průvodce také na raftu, nástupním místem je Bonaduz. Při nástupu v Churu se pohodlně usadte a sledujte výhledy, Grand Canyon se vám otevře hned za Reichenau.

VIA ALBULA/BERNINA

Více denní trek se těší velké oblibě a Švýcarsko má v tomto směru širokou nabídku. Patří sem i etapový trek Via

Albula/Bernina, který vás provede nejkrásnějšími kouty v okolí Rhétské dráhy. Cesta je rozdělena na 6 etap a 7 dnů. Denně je plánována cesta na 3–6 hodin, jednotlivé etapy jsou podrobně popsány a přes eurotrek.ch si můžete koupit i celý balíček se zajištěným převozem zavazadel, přenocováním, mapkami i potřebnými jízdenkami. Na trasu se už vydáte samostatně. Pokud byste raději jen kratší výlet, zvolte část z Predy do Bergünu nebo obráceně – nestíhnete se divit, jak se tu koleje kroutí, kolik je tu viaduktů a jak omamně krásná je okolní příroda.

LANDWASSER WORLD

Nejfotohrovanějším viaduktem RhB je jednoznačně Landwasserviadukt kle noucí se směle nad stejnojmennou říčkou, který končí v tunelu kolké skály. Když jedete vlakem, máte jen krátký okamžik na to, abyste si celou scénérii vychutnali a nafotili. Ideální je proto vystoupit v zastávce Filisur a viadukt prozkoumat podrobněji. Z Filisuru se svezete silničním vláčkem přímo pod viadukt. Pohled „zespoda“ je omračující, a když ještě uvážíte jeho věk, musíte se sklonit před umem a odvahou stavitelů. Ještě větším zážitkem je vydat se na vyhlídková místa nad viadukt pěšky. Trasy jsou dobře značené a místa zaručují pořízení exkluzivních fotografií. Všude je i jízdní řád, abyste věděli, kdy příjezd vlaku očekávat.

Načerpejte svou inspiraci pro výlety na MojeSvycarsko.com/rhb. •

Tunely a viadukty na železné cestě

Když si tak svištíte vlakem Leo Express po hlavní trati z Prahy do Bohumína, nejspíš netušíte, že projíždíte místy, kudy supí lokomotivy už skoro 200 let. A přitom se tu z oněch nejstarších dob zachovalo několik památek dodnes.

30

TÉMA

Tunnels and Viaducts

TEXT: Jakub Jukl

FOTO: Wikimedia Commons

When you are carried by a dashing Leo Express train from Prague to Bohumín, you might not be aware that trains have travelled this way for nearly two centuries. And many monuments of those pioneering days are still there.

CZ Trať mezi Prahou a Bohumínem je jednou z nejstarších v České republice. Úsek „železné cesty“, jak se tehdy říkalo, z Olomouce do Prahy byl vybudován v roce 1845 a úsek z Přerova do Olomouce už v roce 1841 jako součást dráhy mezi Olomoucí a Brnem. Ta byla druhou nejstarší u nás, prvenství drží trať z Vídně do Brna zprovozněná roku 1838.

PAN STAVITEL

Lví podíl na vybudování našich nejstarších železnic měl český inženýr Jan Pernér. Železnice se mu stala osudem. Už roku 1837 se podílel na výstavbě trati z Vídně do Brna, po roce 1841 navrhl a prosadil trasu dráhy mezi Olomoucí a Prahou. Trať dlouhou 250 kilometrů vybuďoval během čtyř let. 20. srpna 1845 vjel osobně na první parní lokomotivě na Pražské (dnes Masarykovo) nádraží. Pernér měl velké plány, jenže železnice se mu stala nejen osudem, ale i osudnou. Při další jízdě se po projetí vlaku Choceňským tunelem vyklonil ven a zranil se o sloupek návěstidla. Zemřel o den později v Pardubicích, kde je po něm dnes pojmenována Dopravní fakulta Univerzity Pardubice.

BEZ TUNELU NENÍ ŽELEZNICE!

Cože, Choceňský tunel? Možná si říkáte, že jste právě projeli Chocně a žádný tunel jste tam neviděli. Máte pravdu. A přece tam byl. A ne ledajaký! Byl to nejstarší železniční tunel u nás. Dokončen byl v červenci 1845 a svému účelu sloužil celé století. Pak byl snesen a na jeho místě vznikl hluboký zářez, kterým železnice vede dnes. Ano, to je ta úžlabina, do níž vlak vjíždí hned za choceňským nádražím, jedete-li směrem od Prahy. Podobný osud potkal v roce 2005 i starý →

EN The railway between Prague and Bohumín is one of the oldest in the Czech Republic. The Olomouc-Prague section of the "Steel Way" (as it used to be called) was built in 1845, and the Olomouc-Přerov section already in 1841 as a part of the Olomouc-Brno line, the second oldest railway in the country. The first one, between Brno and Vienna, opened in 1838.

MASTER BUILDER

A major part of the credit for our oldest railways goes

to the Czech engineer Jan Pernér. He worked on the construction of the Brno-Vienna line from 1837, and succeeded with his proposal for a Prague-Olomouc line in 1841. He constructed the 250 kilometres of railroad within four years, and rode on the first train to the Prague Station (today's Masaryk Station) on 20 August 1845. Pernér had big dreams. He made railways his fate, but they became fatal for him. When travelling by train through the Choceň Tunnel, he leaned out and hit his head. He died the next day in Pardubice where his name was given to the School of Transportation of the local university.

NO RAILWAY WITHOUT TUNNELS!

Did we say Choceň Tunnel? Maybe you have just travelled through Chocně and did not see any. But it used to be there! It was the oldest railway tunnel in the country. It was finished in July 1845 and worked for a century. Then it was pulled down to create a deep cutting through which the railway →

CZ → Třebovický tunel, a tak ze tří původních tunelů na trati zůstal jen poslední – Tatenický. Ani jím už vlaky nejezdí, ale nebyl zbořen, jen zčásti zasypán a na severní straně zůstal zachovaný. Železniční nadšenci jej mohou obdivovat mezi Tatenicemi a Krasíkovem.

Na trati mezi Přerovem a Bohumínem se ale za Lipníkem nad Bečvou u vesnice Slavič zachoval ještě jeden zajímavý tunel. Původně tu měla železnice procházet terénním zářezem. Podle legendy prý měl ale císař Ferdinand Dobrotivý, po němž byla dráha pojmenována, prohlásit, že „bez tunelu to není žádná železnice“, a na jeho přání tu byl tedy roku 1847 postaven poněkud zbytečný Slavičský tunel. Tato příhoda se sice nezakládá na pravdě, ale zmíněný tunel skutečně brzy přestal vyhovovat, takže už roku

EN → goes at present. The train enters it just after it leaves the Choceň station when heading from Prague. The Třebovice Tunnel met a similar fate in 2005, so only one of the original three tunnels remains to this day. Trains no longer pass through the Tatenice Tunnel, but it has escaped destruction. It was partly filled, but enthusiasts can admire its northern part between Tatenice and Krasíkov.

The line between Přerov and Bohumín features another interesting tunnel close to Lipník nad Bečvou, in the village of Slavič. The plans suggested a cutting, but a legend has it that Emperor Ferdinand I remarked that “it is no railway without a tunnel”, and since the line bore his name, his wish was granted in 1847 when the Slavič Tunnel was made. There is no truth in the legend, but the Slavič Tunnel was really quite inefficient and the line was bypassed in 1895. The tunnel was later used for potato storage, which helped it escape the fate of other similar structures. It has been preserved, and although there are no longer any rails inside it, it attracts visitors who can walk all the way through it.

THE BEAUTY OF VIADUCTS

If you count viaducts on the way from Přerov to Hranice, you might arrive at two or five. It depends on what you count. The brick viaduct over the River Velička just before you enter Hranice was built in 1846. A parallel stone bridge joined it in 1873 to carry the second track. The construction of the third concrete viaduct began in 1910 and lasted until 1939. Trains used the brick viaduct until 2001. Then there were plans to demolish it, but the

efforts to preserve it took over. It was pronounced a national cultural monument in 2007. If you want to admire it, you need to look from below. The construction of the top part of the two older bridges makes them look like a single bridge.

And then there is the Jezernice Viaduct which spans the river of the same name between Lipník nad Bečvou and Slavič. The first single track bridge was built in 1842 and a newer one for the second track was added in 1873, built so close that both look like a single double-track bridge. You cannot see the Jezernice Viaduct from the train, because it goes over it. It is hard to believe that the bridge has been in use for nearly two centuries. Indeed, it had to undergo several major repairs, the last one at the turn of the millennium. •

1895 byla doprava vedena obchvatem kolem něj. Tunel pak sloužil mimo jiné jako sklep na brambory. I díky tomu unikl osudu svých „bratříčků“ a nevzal za své při přestavbě trati. Zůstal zachován, i když bez kolejí, a vy si ho ve Slavíci můžete projít i dnes.

A BEZ VIADUKTU TAKÉ NE!

Železniční mosty, viadukty, najdete mezi Přerovem a Hranicemi hned dva. Nebo také pět. Podle toho, jak to počítáte. Před Hranicemi směrem od Přerova překlenul už roku 1846 řeku Veličku cihlový viadukt. Ten byl roku 1873 doplněn o kamenný, vzdálený 2,5 metru, po němž vedla druhá kolej. Roku 1910 pak byla zahájena stavba třetího, betonového mostu, který byl dokončen až roku 1939. Přesto po cihlovém viaduktu jezdily vlaky až do roku 2001. Poté se sice uvažovalo o jeho zbourání, ale podařilo se jej zachránit a roku 2007 byl prohlášen za kulturní památku. Ovšem pozor, abyste jej mohli obdivovat, museli byste si ho prohlédnout zezdola. Svršek obou starších viaduktů je totiž upraven tak, že se jeví, jako by šlo o jeden most.

A pak je tu Jezernický viadukt, po němž trať od roku 1842 překonává říčku Jezernicí mezi Lipníkem nad Bečvou a Slavíci. Roku 1873 k němu byl přistaven další viadukt pro druhou kolej. Ten byl ale ke staršímu přizděn tak, že vypadají jako jediné dílo. Ale Jezernický viadukt z vlaku nevidíte – budete totiž projíždět přímo po něm. Zní až neuvěřitelně, že skoro 200 let starý železniční most slouží dodnes. Byť samozřejmě prošel několika rekonstrukcemi, poslední na přelomu tisíciletí. •

1 - Železniční zářez na místě bývalého tunelu u Chocně
Cutting in the place of the former Choceň Tunnel

2 - Vlak vjíždějící do Tatenického tunelu
Train entering the Tatenice Tunnel

3 - Socha Jana Pernera před pardubickým nádražím
Statue of Jan Perner in front of the train station in Pardubice

Advent s vůní perníku: Ta správná zastávka na cestě k Vánocům

I letos provoní Pardubice lahodná vůně perníku. Od 30. 11. do 24. 12. 2024 se můžete těšit na stánky s řemeslnými výrobky, tradičními ozdobami, a hlavně na pardubický perník, který zde ochutnáte v různých podobách. Místní kavárny a restaurace mají ve své nabídce například perníkové pivo, kávu a dezerty v mnoha variantách.

34

ADVERTORIAL

CZ Kromě těchto lahodných pochoutek nabídne Advent s vůní perníku také bohatý kulturní program. Hudební vystoupení kapel, pěveckých sborů a folklorních souborů doplní dětské atrakce a dílničky, kde si mohou návštěvníci každého věku tvořit a zdobit dle své vlastní fantazie. Tohle vše vás bude čekat na Pernštýnském náměstí, na zámku Pardubice a v Automatických mlýnech. Můžete nasát vánoční atmosféru, pochutnat si na svařeném vínu, punči či tradičním cukroví a užít si nezapomenutelné chvíle s rodinou a přáteli. Advent s vůní perníku je ideální příležitostí, jak si vychutnat pravé kouzlo Vánoc v srdci Pardubic. •

Advent with Gingerbread Aroma: Repose on the Way to Christmas

The delicious gingerbread aroma will fill the streets of Pardubice again this year. From 30 November to 24 December 2024, you can enjoy stands with handicrafts, traditional decorations, and the famous Pardubice gingerbread in various forms and shapes. Local cafes and restaurants offer gingerbread-flavoured beer, coffee, and assorted deserts.

TEXT A FOTO: Město Pardubice
www.adventsvuniperniku.cz

EN In addition to delicacies, the Advent with Gingerbread Aroma features a rich selection of performances by bands, choirs, and folklore ensembles, as well as various attractions and workshops for children. You can create your own decorations. The markets are in Pernštýnské Náměstí, Chateau Pardubice, and Automatic Mills. You can enjoy the atmosphere, hot wine, punch, or traditional cookies and spend unforgettable moments with your family and friends. Advent with Gingerbread Aroma is an ideal opportunity to experience the magic of Christmas in the centre of Pardubice. •

SKOČTE SI DO *Pardubic*

ADVENT S VŮNÍ PERNÍKU

Ta správná zastávka
na cestě k Vánocům

30. listopadu
až 24. prosince 2024

 pardubice.eu/adventsvuniperniku

 Advent s vůní perníku

 [advent_s_vuni_perniku](https://www.instagram.com/advent_s_vuni_perniku)

Pardubice

Není CESTA jako cesta

Někdy letí, jindy se vleče. Podle toho, co právě děláme. Vnímáte čas stejně jako respondenti naší ankety?

TEXT: -red-

FOTO: archiv respondentů / respondents' archives

36

ANKETA

Every Which Way

We all walk different ways in our lives. Some turn out to be blind alleys, some lead to our destinations, and some we cherish and keep in our memory. We asked about those.

Otázky
Questions

ANKETA

KTEROU SVOJI CESTU – V PRAVÉM, ČI PŘENESENÉM SLOVA SMYSLU – POVAŽUJETE ZA NEJZÁSADNĚJŠÍ A PROČ?

POLL

WHICH OF THE WAYS YOU WENT IN YOUR LIFE – LITERALLY OR FIGURATIVELY – WAS VITAL FOR YOU AND WHY?

Jitka Lerachová

jaderná fyzikarka

Život sám je cesta, cesta časem, zkušenostmi, fázemi. Pro mě byla zásadní cesta do Kalifornie, jelikož při komplikovaném návratu s přestupem v Bogotě jsem na letišti ztratila pas a ocitla se úplně sama v situaci podobné té, kterou prožil Tom Hanks ve filmu Terminál. Naštěstí řešení přišlo hned druhý den a já se bezpečně dostala zpět domů. Dodalo mi to sebedůvěru, že se jen tak neztratím, a odvahu udělat další důležité životní kroky.

nuclear physicist

Life is a journey in itself – a journey through time and experience. My journey to California was vital for me, especially the troublesome return. I lost my passport at the Bogota airport, and I ended up like Tom Hanks in The Terminal. Fortunately, it got sorted the next day, and I got home safely. It raised my self-confidence; I knew I could deal with things. It gave me the courage to take important steps in my life.

Lejla Nováková

---

grafická designérka

Pro mě cesta znamená poznání. Každá cesta může vést k novým zážitkům a objevům. Ať už je to cesta fyzická, nebo cesta životní, svým způsobem nás obohacuje – potkáváme nové lidi, učíme se z překážek a radujeme se z úspěchů. Právě cesta často bývá cennější než samotný cíl, protože nám dává nové perspektivy. Jsem ráda za každou novou cestu – zkušenost.

---

graphic designer

Travelling is about learning. There are always adventures and discoveries, whether it is about real travels, or the way through life. It makes us richer. We meet new people, learn from the obstacles, and celebrate our achievements. The journey can be more important than the destination; it gives us the sense of perspective. I am grateful for every new path.

Marian Opletal

---

manažer

Mám-li zmínit jen jednu, pak tu, po které už přes 15 let kráčím s přáteli z kapely. Tehdy se během setkání po klubech, v hospůdkách a u ohně kolem mne zformovala parta lidí se stejným hudebním názorem a láskou k písni Boba Dylana. Založili jsme kapelu MARIAN Band, s kterou hrajeme, zpíváme, překládáme a pro sebe si i nahráváme Dylanovy písně v českých verzích. Jsme asi jediná česká skupina věnující se jen a pouze tvorbě tohoto hudebního velikána.

---

manager

To mention just one, it is the one I have shared with my bandmates for over 15 years. People who met in clubs, pubs, and at campfires gradually formed a group with similar musical preferences and great admiration for the songs of Bob Dylan. We founded the MARIAN Band. We play, sing, translate lyrics and make our recordings of Czech versions of Dylan's songs. I guess we are the only band that plays exclusively the songs by this music legend.

Marcela Šiková

---

herečka (dosud neobjevená :-)

Nejzásadnější cesta je pro mě zřejmě ta porodním kanálem mé mámy. Byl to doslova boj o život. Přežily jsme. A tak jsem tady, předurčená jako každý k té své pozemské pouti, jak se říká. K bloudění, uvíznutí, ztracení se... V ekvádorském pralese třeba. A v sobě, ó já! Ale taky k nacházení a objevování sladkých plodů, které ony bolavé fáze cesty občas nečekaně vydávají. Tož, šťavnatou cestu.

---

actress (not yet discovered :-)

The most important way was the one through my mom's birth canal. It was really a fight for our lives. We both made it. And so, I am here ready to take my own way through life – to roam, get stuck, go astray... like in the Ecuadorian rainforest. Or in my mind, oh yes! But also to be found, to discover sweet fruits that grow even on the harshest parts of the way. So, have a juicy journey.

Michaela Minaříková

---

hlavní účetní

Jsem do morku kosti účetní a v tomto oboru nepřipadá v úvahu žádná kreativita. Stejně jsem se ale dostala klikatými cestičkami osudu k astrologii. Věnuji se jí ve volném čase a možná si jí vyrovnávám svůj profesní svět, ve kterém stojím nohama pevně na zemi. Astrologie je nekonečná cesta a doufám, že po ní půjdu ještě hodně, hodně dlouho.

---

chief accountant

I am an adept accountant, and accounting leaves no room for creativity. Nevertheless, through the winding paths of life, I found my way to astrology. It takes up a lot of my free time, perhaps it counterbalances my professional world of exact and rigid numbers. Astrology is an endless road, and I hope I will walk it for a long, long time.

Michal Turek

---

energetik

Nejzásadnější cesta je za mě ta „Naše táborová“. Šel jsem po ní poprvé v sedmi letech a byla to obyčejná cesta podél řeky přes dva potůčky, široká tak akorát, aby po ní projela kára plná věcí. Teď je mi 47 a právě jsem se vrátil z tábora. Zase jsem po ní několikrát šel a donutila mě přemýšlet a vzpomínat. V průběhu času se změnila a pojí se s ní desítky táborů, stovky zážitků, a hlavně vznik nerozlučných přátelství.

---

energy engineer

It is the road to our summer camp. I first walked it when I was seven. It was just an ordinary country road along the river, over two streams, wide just enough for a cart full of stuff. Now I am 47, and I have just come back from the camp. The road always makes me reflect and remember. It has changed over time. It is associated with dozens of summer adventures, stories, and lasting friendships.

Jana Šulistová

---

výtvarnice a novinářka

Za nejzásadnější cestu v životě považuji tu k řídičskému průkazu, aby dcera nemusela trávit prázdniny jen u prarodičů na chalupě. Přes fobii z řízení auta po bouračce v dětství jsem v 36 letech absolvovala autoškolu a od té doby jezdím. Díky tomu jsem prochodila křížem krážem Adršpach, Broumovsko, Jizerské a Orlické hory, Vysočinu a pořád mám co objevovat.

---

artist and freelance journalist

My way to my driving licence was life-changing. I did not want my daughter to spend the whole summer in her grandparents' summer house. Despite my phobia inspired by an accident in childhood, I got my licence at the age of 36. I could explore places like Adršpach, Broumovsko, Jizerské Hory, Orlické Hory, Vysočina. And there is still a lot to explore.

NAŠE PŘÍPRAVA JE VAŠE VÝHRA

PURKYT & Co.®

ADVOKÁTNÍ A MEDIAČNÍ KANCELÁŘ

40

INSPIRACE

Zahrát perfektně sólový koncert je jako vylézt na horu

TEXT: Patrick Frídrichovský

FOTO: Pavel Kristián jr.

Před pár lety, v pouhých čtrnácti letech, vyhrál slavnou Kocianovu houslovou soutěž a odstartoval profesní dráhu rychlostí jezdce F1. Koncertuje a trofeje a vítězství sbírá nejen u nás, ale i v zahraničí. Loni na podzim byl jednou z hvězd Lednicko-valtického hudebního festivalu. Jméno houslového virtuosa Daniela Matejči si zapamatujte – v příštích letech o něm jistě ještě hodně uslyšíte.

CZ Snad každý rozhovor s houslovým virtuosem ale začíná otázkou, kdy vzal poprvé do ruky svůj nástroj. Pro vás je ale tento příběh dost podstatný, že?

Máte pravdu. Oba rodiče jsou hudebníci, maminka je houslistka a táta violista, oba hrají v orchestru opery Městského divadla F. X. Šaldy v Liberci. Už jako malého kluka mě brali s sebou do práce, chodil jsem s nimi na různá představení jiných souborů, a to byl pro mne vždycky ten nejkrásnější zážitek. Byly mi asi

tak čtyři roky, kdy jsem se postavil k houslím. Základy mi několik let dávala ta nejlepší učitelka, maminka.

Pak ale přišla konzervatoř a HAMU...

Paradoxně v opačném gardu, na vysokou školu jsem přišel dřív než na konzervatoř, což je střední škola.

Za tímhle nezvyklým studijním postupem tuším něco konkrétnějšího. Nějakou osobnost, která vás formovala?

Bylo mi myslím sedm nebo osm roků, kdy jsem se na doporučení známých dostal k panu profesorovi Štrausovi, který na HAMU učí. Jeho tamní houslová třída je vyhlášená a on také byl tím impulzem, proč jsem na akademii šel. To on mne od osmi let kompletně jako hudebníka vychovával. Chtěl jsem mít šanci s ním co nejintenzivněji pracovat a pražská HAMU byla to nejlepší místo. A postupně jsem zjistil, že nikdo jiný než právě pan profesor Štraus mi →

Playing a perfect solo concert is like climbing a mountain

A few years ago, when he was only fourteen, he won the prestigious Kocian Violin Competition, which jump-started his professional career. He travels the world to give concerts and collect awards. Last year, he was one of the stars of the Lednice-Valtice Music Festival. Be sure to remember the name Daniel Matejča. You will certainly hear it often in the coming years.

EN Every interview with a violin virtuoso begins with the question about when he first held the violin. It is a very intimate story for you, isn't it?

It is. Both my parents are musicians. My mom plays the violin and my dad plays the viola. They are both members of the orchestra of the F. X. Šalda Municipal Theatre in Liberec. When I was little, they would often take me with them, I would also watch performances by other

ensembles, and I loved it. I was about four when I first tried playing violin. For my first several years, I had the best teacher I could get – my mother.

And then you went to study at the conservatory and HAMU...

Paradoxically, the other way round. I went to the academy first, and then to conservatory, which is actually a secondary school.

I can see something special behind this peculiar process. A particular personality that taught you?

I was about seven or eight, when our friends recommended me to professor Štraus, who taught at HAMU. His violin class at HAMU is renowned and he was the one who made me join the academy. He formed me as a musician. I wanted to be able to work with him as much as I could, and HAMU in Prague →

CZ → nemůže víc dát. Vyhovuje mi to. Výhoda je v tom klidu. Čím déle se žák se svým učitelem zná, tím víc nabývá pocitu bezpečí.

Měl jste při téhle cestě nějaké vlastní vzorové interprety?

Tak z toho, o čem si povídáme, myslím vyplývá, že onou ideální vzorovou osobností je pořád pan profesor Štraus. Právě on mne ale seznámil s legendárním lotyšským houslistou Gideonem Kremerem. To je velká osobnost moderní vážné hudby, která se věnuje současným skladatelům a objevuje neznámé či pozapomenuté skladby. Velký podíl má na popularizaci polsko-ruského skladatele Mieczysława Weinberga a jeho houslových sonát a koncertů. To jsou velké zásluhy a i mě osobně to inspiruje k objevování málo známé hudby.

Kdesi mě zaujala myšlenka, že pro interpreta, který si zvolí

EN → was the best choice. Gradually, I began to see that nobody else could teach me as much. I love it. The longer the relationship between a student and a teacher, the more you can feel secure. And the certainty is a great advantage.

Did you have any role models, any favourite musicians?

Well, from what I have been saying, I think it is quite clear that professor Štraus was and is my role model. He introduced me to the Latvian violinist Gideon Kremer. It is a big name in the field of contemporary classical music. He is interested in modern composers, and he brings up unknown or forgotten compositions. He was the one who popularized the Polish-Russian composer Mieczyslaw Weinberg and his violin sonatas and concertos. It is a marvellous achievement, and I am really inspired to explore lesser-known music.

Someone said that musicians who choose a particular era or style at the beginning make a faster and more direct career. Are the different styles of music really so different?

The difference between music of the classicist era and the 20th century is enormous. They are world apart. The work is completely different. To understand music, you have to know a lot of specific background information. Not just facts about the composer, but also the details and circumstances of the composition itself. You need to study all that before you start learning and rehearsing. Playing anything well is never just about reading and playing notes, that is mostly only the last step. There are other

things that add more value to the performance. If you look for a key to the right interpretation of a work, you will usually find it elsewhere, not in the sheet. For instance in the composer's biography, or in a comment or event related to the composition. Shostakovich is a great example. Stalin hated him, which made his life very difficult. If you do not know, you might take his works very superficially, but if you are aware of the connotations, you will see the depth. And you need to see it to perform it well, to convey the strong emotion, and turn your performance into an exceptional experience.

You focus on the 20th century, but that is a long time. In which part do you really feel at home?

I focus on contemporary classical music, from impressionism or

období nebo styl už na začátku, je jeho cesta rychlejší a přímější. Jsou různé hudební styly opravdu tak odlišné?

Rozdíl mezi hudbou z období klasicismu a kompozicemi 20. století je enormní. Řekl bych skoro až o miliardy procent. To je úplně jiná práce, kdy člověk, aby pochopil dílo, musí znát hodně dalších specifických věcí odehrávajících se na pozadí. Nejen, že by měl vědět co nejvíc o samotném skladateli, ale také třeba znát detaily o vzniku samotné skladby. A to je nutné nastudovat předtím, než se člověk vrhne do studia a nácvičku. Hrát ve vrcholné podobě cokoli prostě není jen o tom, že se čtou a hrají noty. Číst hudbu z not je často až ten poslední krok. Daleko podstatnější může být nějaká jiná přidaná hodnota. Hledáte klíč k interpretaci. A ten většinou najdete mimo notový zápis, třeba v životopise skladatele, komentáři či události, která skladbu obklopila. V tom je pro mne velmi inspirativní například Šostakovič, kterého Stalin doslova nenáviděl, a skladatel měl kvůli tomu náročný život. Kdo tohle netuší, vnímá jeho díla velmi povrchně. Ale když si to životní a politické pozadí uvědomíte, najdete v jeho díle hloubku, která je nutná nejen pro interpretaci, ale především pro tu silnou emoci, ten mimořádný zážitek z poslechu.

Vaší doménou je hudba 20. století, což je ale pořádné rozpětí. V jakém repertoáru jste, jak se říká, doma?

Mojí doménou je moderní vážná hudba, od impresionismu přes neofolklorismus až po již zmíněného Šostakoviče nebo Prokofjeva. Kromě sólové dráhy mám s akordeonistou Martinem Šulcem duo, ve kterém hrajeme hudbu Ástora Piazzolli, skladatele, který se proslavil tím, že původně lidové argentinské tango uvedl do světa vážné hudby. Já sám se třeba takzvané populární hudbě nevěnuji, není to můj svět. Ale právě Piazzollu a jeho nové tango považují pro nezasevěné →

neo-folklorism to Shostakovich or Prokofiev. I play solo, and I also play with accordionist Martin Šulc the music of Ástor Piazzolla who introduced the popular Argentinian tango into classical music. I do not play popular music, it is not my world, but I consider Piazzolla and his new tango an ideal gate to the realm of classical music for anyone. It is a magnificent symbiosis of jazz and contemporary classical music. I really like playing Piazzolla. His compositions are magical, there is that unspeakable something that can attract people to the world of classical music. It is worth trying.

Are there moments when you put the violin down and just relax?

Yes, there are such moments. There have to be. I play jazz on the piano. I devise my own arrangements, or I just play any music I can think of. Or I escape from music altogether. I like riding skateboard, it is a very different world, a different subculture, a complete escape from the world of music. Sport is important for me. I like mountains. I can spend a week on via ferrata and forget about my ordinary life.

Are such activities not too risky for a musician and his soft fingers? Are you looking for a sense of danger?

I like some level of discomfort. It might be risky, but I need to step out of my zone. I can forget all my usual worries, because I have to think about how to survive. When you spend two weeks in the mountains, and your only concerns are what to eat and drink and where to stay overnight, it is all very natural and simple. And I love that. It charges me up. You do not need to worry about schedules, when to rehearse, when you take what

exam, when to settle contracts. The violin is at home, and you are far away, in perfectly beautiful nature. It is an ideal respite.

Are these outdoor moments some sort of training, mental exercise, does it perhaps lower your stage fright?

You mean the factor of fear? You cannot control that. It is a matter of coincidence. You stand in front of the audience with the orchestra behind your back, and then the moment of stress sets in. Sometimes a big one, sometimes a small one. It is the same for me. But I think that these forms of adventure compensate this perfectly. The mountains make you understand how small you are compared to nature. Climbing a mountain is similar to playing a perfect concert. •

CZ → publikum za ideální bránu do světa klasické hudby. Bez přehánění nádherné skladby jsou úžasnou symbiózou jazzu a moderní klasiky. Myslím si, že z těchto lehčích žánrů, které si i sám rád zahráji, je právě Piazzolla to pravé. V jeho skladbách je jakési magické kouzlo, ono nevyslovitelné Něco, které člověka umí zaujmout a přimět poslouchat svět vážné hudby. To stojí za to.

Jsou vůbec někdy chvíle, kdy jdou housle stranou a vy jen tak relaxujete?

Jsou takové momenty, myslím, že by i být v životě měly, a v těch si zahráju na klavír právě jazz. Dělán si občas vlastní úpravy, hraju jen pro radost, a to je můj únik z klasické hudby. Někdy jde ale hudba úplně stranou. Dřív jsem hodně jezdil na skateboardu a vlastně dodnes to mám moc rád. Je to tak diametrálně odlišný svět, úplně

jiná subkultura a celkově můj kompletní únik z prostředí hudby. Sport je i pro mě jako muzikanta hodně důležitý. Rád jezdím do hor, klidně na týdenní túru, lezu horské ferraty. Cokoli, co mě sem tam donutí zapomenout na to, co a kdo jsem.

Přece jen takové sporty jsou pro houslistu a jeho jemné ruce dost riziková činnost. Hledáte v těch únicích pocit nebezpečí?

Mám rád zdravou hranici diskomfortu. Je to možná trochu nebezpečné, ale obecně takové vystoupení mimo svoji zónu potřebuji. Odpadnou vám všední starosti a dostanete se do situací, kdy s nadsázkou přemýšlíte jen o tom, jak přežít. Když člověk odjede na dva týdny se stanem do hor a zabývá se jen tím, co bude jíst a pít a kde přespí, tak je to něco úplně přirozeného, jednoduchého. To mám moc rád. Nabíjí vás to. Nemusíte se nořit do složitých konstrukcí a úvah, kdy budete cvičit na koncert, jestli máte maturitu nebo státnice, kdy vyřešíte nějaké manažerské či smluvní záležitosti. Housle zůstávají doma. Jste od nich daleko, v přírodě a ta je dokonalá a krásná. Ideální odpočinek.

Berete tyhle adrenalinové zážitky jako určitý trénink, mentální přípravu, která vás třeba zbaví trémy?

Myslíte faktor strachu? To, že se objeví, asi moc neovlivníte. Je to náhoda. Stojíte před publikem, za zády máte orchestr a přijde ta malá chvilka stresu. U někoho víc, u někoho třeba ne tolik. Samozřejmě, tohle se děje i mně. Ale myslím, že ty různé formy adrenalinu, které prožívám ve sportu, právě tohle perfektně kompenzují. A nejsem sám, kdo to tak má. V horách najednou pochopíte, jak jste jako člověk proti přírodě malý. A vylézt na horu je něco podobného jako zahrát perfektní koncert. •

Download
10GB

for the whole EU here

Long train ride ahead of you?

Get 10 GB for CZK 499 and use it across the whole EU.

Scan the QR to download your eSIM.

Karlovarský kraj v barvách podzimu

Babí léto, kdy sluneční paprsky ještě dokáží krásně prohřát den, láká k výletům. Hlavně do přírody, která se pomalu halí do neodolatelně barevného podzimního hávu.

CZ Jedním z unikátů, který nelze vynechat, je Národní přírodní rezervace Soos, ležící přibližně 12 km od Chebu. Rozsáhlá slatiniště a rašeliniště s vývěry minerálních vod a oxidu uhličitého jsou přirovnávána k americkému Yellowstone. Vydejte se po tamní naučné stezce, která vede po dně vyschlého jezera kdysi dávno plného minerální vody.

Ujít by vám nemělo ani tajemné Kladské rašeliniště, nejcennější přírodní rezervace Slavkovského lesa. Na zdejší naučné stezce nasajete magickou atmosféru skrytých mokřadů a narazíte na ty nejodolnější formy života, které se přizpůsobily životu v kyselém prostředí a málo výživné půdě.

Když už zavítáte tak daleko, nesmíte si nechat ujít dobrodružnou návštěvu nejzápadnějšího bodu České republiky. Jde o místo skryté v lesích označené žulovým kamenem a dojít k němu je možné pouze pěšky po drobné a snadno přehlédnutelné cestičce. S pomocí mapy to ale určitě zvládnete (50°15'9.900", 12°5'26.412"). •

45
ADVERTORIAL

TEXT: Lenka Šimáčková
FOTO: Archiv Živý kraj

www.visitvaryregion.com

Karlovy Vary Region in Autumn Hues

The Indian summer, when the sun can still warm you up, is an ideal time for trips to nature which has donned its most colourful autumn outfit.

EN One of the unique sites that you should not miss is the Soos National Natural Reserve some 12 km from Cheb. The vast moors with springs of mineral water are sometimes compared to Yellowstone. You can walk the educational trail on the dry bottom of the former lake of mineral water.

Also, be sure to visit the mysterious Kladské rašeliniště moors, the most valuable natural reserve in the hills of Slavkovský Les (Slavkov Forest). The educational trail will take you through the magical atmosphere of hidden marshes, and you can admire the most resistant forms of life which have adapted to the infertile acid conditions of the peat bogs.

Once you have travelled this far, go a bit further to see the Westernmost Point of the Czech Republic. It is hidden in the woods, marked by a granite rock. You can only get there on foot, and the path is narrow and easy to overlook, but with the use of a map, you can certainly do it (50°15'9.900", 12°5'26.412"). •

46

ANKETA

ŽELEZNICE

očíma politiků
a odborníků

Železniční síť je nepostradatelnou součástí dopravní infrastruktury a hraje zásadní roli v rozvoji udržitelné a efektivní dopravy nejen v Česku. Proto jsme oslovili politiky a odborníky, aby s námi sdíleli své názory a postoje k aktuálním otázkám týkajícím se budoucnosti železniční dopravy.

ANKETA

TEXT: -red-
FOTO: archiv respondentů

1. JAKÝM ZPŮSOBEM CHCETE PODPOŘIT REGIONÁLNÍ ŽELEZNIČNÍ DOPRAVU A V ČEM SPATŘUJETE NEJVĚTŠÍ PROBLÉMY V SOUČASNÉ DOBĚ?
2. V LEO EXPRESS JSME PŘESVĚDČENI O VÝZNAMU MULTIMODALITY (MOŽNOST PŘESTUPU V RÁMCI DOPRAVNÍCH UZLŮ, P+R, CAR SHARING, BIKE SHARING, NÁVAZNÉ AUTOBUSY APOD.) A TAKÉ UDRŽITELNOSTI, AŽ UŽ EKOLOGICKÉ, NEBO EKONOMICKÉ. JAKÝ JE VÁŠ POHLED?
3. JAKOU ÚLOHU VIDÍTE PRO VEŘEJNOU VLAKOVOU DOPRAVU V BUDOUCÍM ROZVOJI CHYTRÝCH MĚST (SMART CITIES)?

Martin Kupka

Ministr dopravy ČR, poslanec Parlamentu ČR a místopředseda ODS. Absolvoval žurnalistiku a masovou komunikaci na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Zpočátku působil jako rozhlasový moderátor, později se přesunul do veřejné správy a stal se postupně mluvčím pražského magistrátu, Středočeského kraje, Ministerstva dopravy a také ODS. Od roku 2010 do roku 2021 byl starostou středočeské obce Líbeznice a od roku 2014 je místopředsedou ODS.

1. Regionální vlakovou dopravu si primárně objednávají kraje. My vidíme svoji roli v potřebné koordinaci tak, aby pro cestující byla zachována dostupnost a přehlednost napříč republikou. Cestující musí dostávat službu, která pro něj bude efektivní a srozumitelně prezentovaná; zde chceme i nadále působit na jednotlivé objednavatele dopravy. Proto tu máme projekt jedné jízdenky na české železnici, tzv. One Ticket, který chceme dále rozvíjet tak, aby majiteli nabídla možnost dopravy z místa

A do místa B napříč republikou a za využití různých prostředků veřejné dopravy. Vedle toho přispíváme krajům i finančně na udržení rozsahu a kvality veřejných regionálních služeb na železnici, i když se nejedná přímo o naši kompetenci. Někteří

dopravci začali masivně investovat do obnovy vozidlového parku na základě našich i krajských požadavků, nové soupravy je již možné vidět na některých tratích.

2. Stejný; jednoduchá a návazná doprava z místa A do místa B za využití různých prostředků a tomu přizpůsobené infrastruktury může být jediná výhodná konkurenceschopná alternativa individuální automobilové dopravy. Máme k tomu přizpůsobené koncepční materiály, máme

k tomu příslušné předpisy (značky, budování dopravních uzlů, ...), tak věříme, že to již brzy budou moci čtenáři sami vyzkoušet v širší míře a výhody takového cestování zaujmou širší okruh těch, kteří se dopravují šetrně a o přemístování přemýšlejí v širším kontextu. Mnohá města či obce budují i za přispění evropských zdrojů terminály, kde je možné přestupovat z vlaku na autobusy a obráceně.

3. Již dnes vidíme, že příměstská kapacitní doprava vlaky má rostoucí význam v rámci doprav do zaměstnání, škol atd. Musíme tomu přizpůsobovat potřebnou infrastrukturu (koleje atp.) a zajistit dostatek místa pro vlaky na ní a i efektivněji plánovat/přidělovat kapacitu na tratích. Různé zájmy je potřeba přetavit v kompromis, který bude výhodný pro zákazníka-cestujícího. S tímto trendem je spojený např. i proces automatizace a zde myslím jdeme s dobou, a to jak v oblasti zabezpečení (ETCS), tak i autonomního řízení, kdy již máme např. schválenou legislativu pro provoz chystaného pražského metra D v autonomním režimu, tedy bez řízení souprav lidmi. •

Martin Netolický

Český politik, od roku 2012 hejtman Pardubického kraje a od roku 2006 zastupitel města Česká Třebová. Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity a na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci se několik let věnoval pedagogické činnosti. V letech 2018 až 2019 působil jako místopředseda České strany sociálně demokratické a od prosince 2021 je místopředsedou SOCDDEM.

1. Základním úkolem kraje je zajištění základní regionální železniční dopravy a kvalitování poskytovaných služeb směrem k cestujícím, kteří tyto služby očekávají. Ostatně proto bylo od samého počátku dlouholetých smluv o zajištění regionální železniční dopravy naším cílem poskytovat lepší komfort cestujícím, modernizovat železniční vozidla a vytvářet dobré podmínky pro to, aby cestující dávali přednost železnici před individuální automobilovou dopravou. Dnes je tak již běžné, že po regionálních tratích jezdí klimatizované jednotky s připojením na

wifi a 220 V, což umožňuje i pro cestující na kratší vzdálenosti za jízdy pracovat. Ve starých motorácích nic takového nebylo běžné. Snažíme se rozsah dopravní obslužnosti do budoucna i rozšířit v závislosti na spojích jiných dopravců a v zájmu cestujících dle exaktních dat od dopravce. Od poloviny prosince se vrátí po 13 letech pravidelné spojení z Dolní Lipky do Hanušovic, a to i v pracovních dnech po celý rok. Trať v posledních letech zažívá výrazné oživení. Jsem proto rád, že díky minimální objednávce, kterou kraj udržel, ale také díky nostalgickým jízdám nedošlo k jejímu zrušení. V jiných částech republiky některé kraje přistupují k omezování regionální železniční dopravy. My ji však stále vnímáme jako perspektivní.

2. Z pohledu Pardubického kraje s ohledem na samotné cestující budeme vždy podporovat řešení, která umožní přestup mezi vlakem, autobusem a osobním automobilem či městskou hromadnou dopravou v přiměřené vzdálenosti. Podobných projektů v našem kraji vzniklo za poslední dobu hned několik. Jedná se například o terminál v České či Moravské Třebové, nádraží ve Svitavách, Chrudimi, Hlinsku, Heřmanově Městci, ale samozřejmě také v Pardubicích, kde funguje právě i napojení na městskou hromadnou dopravu. Problémem často bývá kapacita parko-

vacích míst, což je primárně záležitostí místních samospráv. Bezproblémová dostupnost má samozřejmě vliv na ochotu cestujících využívat železniční dopravu. Z pohledu kraje jsme začali podporovat sdílená kola, kdy nabízíme městům takový příspěvek, aby cestující mohl tuto službu využívat bezplatně po dobu 15 minut jízdy, což

s ohledem na velikost sídel považujeme za dostatečné. Prozatím velmi dobře funguje služba v České Třebové a Moravské Třebové.

3. Pevně věřím, že úloha veřejné dopravy bude i nadále silná a bude plnit svoji roli. Smart řešení vidím například v propojování veřejné dopravy s různými informačními systémy směrem k veřejnosti, zapojení sledování polohy konkrétního spoje i na úrovni regionální dopravy či automatické oznamování v případě zpoždění vlaku či autobusu. Vývoj jde ale ještě dál. Testováním prochází také zapojení vozidel bez strojevodoucího, což již v některých světových metropolích funguje v případě metra. V regionální dopravě je to ale prozatím hudba daleké budoucnosti. •

Zdeněk Chrdle

Generální ředitel a jednatel společnosti AŽD Praha, českého dodavatele řídicích a zabezpečovacích systémů pro dopravu. Funkci vykonává od roku 2003 a byl do ní zvolen již poštěstí. V roce 2007 byl jmenován místopředsedou představenstva Sdružení podniků českého železničního průmyslu ACRI. Působí také jako strojevodoucí vlaků na Švestkové dráze.

1. Digitalizace systémů zabezpečovacích zařízení s dálkovým ovládním, které ve společnosti AŽD produkujeme, a také vývoj autonomních vlaků jsou cestou, jak udržet regionální železniční dopravu. Cílem je co nejvíce omezit lidský faktor a tím zlevnit provoz na regionálních tratích, které přestávají být konkurenceschopné vůči silniční dopravě. Jsem zvědavý také na to, jak se regionální železniční doprava popere s plánovaným zaváděním dnes velmi dražšího jednotného evropského zabezpečovacího systému ETCS. A pak také to neuvěřitelné množství výluk. Rozumím tomu, že je potřeba opravovat a modernizovat, ale to, co se aktuálně děje, vyhání cestující z vlaků.
2. Multimodalita je bezesporu zásadním prvkem pro efektivní a udržitelný dopravní systém, který zajišťuje hladký přechod mezi různými druhy dopravy a maximalizuje pohodlí cestujících. Udržitelnost, ať už ekologická, nebo ekonomická, je pro nás v AŽD zásadní. Na Švestkové dráze (Čížkovice – Obrnice), kterou jsme v roce 2016 koupili, investujeme do modernizace infrastruktury a podporujeme integraci ekologických technologií, abychom minimalizovali vliv na životní prostředí a zlepšili ekonomickou efektivitu našich služeb. Je ale potřeba být rozumný v poměru ekologie a ekonomiky, aby se to takzvaně nezvrtlo a ekologie nás ekonomicky nepoložila na záda. Příkladem může být Green Deal, který je dlážděn dobrými úmysly, ale obávám se, že svou radikalitou povede paradoxně k dramatickému zdražení prakticky všeho.
3. Veřejná vlaková doprava hraje klíčovou roli v rozvoji chytrých měst, kde je efektivní a ekologická mobilita základem. Vidíme budoucnost v integraci našich pokročilých systémů řízení a signalizace do městské infrastruktury, což umožní plynulejší a bezpečnější dopravu, která bude lépe propojená s dalšími formami městské mobility. Taková doprava nejen zlepší kvalitu života obyvatel, ale také podpoří udržitelný rozvoj měst v souladu s principy smart cities. Zatímco mnozí sní a teoretizují o smart cities, my jsme ve spolupráci s dalšími českými firmami aplikovali takový systém v tureckém Izmiru. Prostřednictvím inteligentních technologií jsme především vyřešili složitou dopravní situaci na rušných silnicích tohoto čtyřmilionového města, kde aktuálně všechny druhy dopravy na sebe perfektně navazují a cestujícím v rychlé orientaci pomáhá chytrá aplikace. •

Martin Kolovratník

Český politik se specializací na dopravu a bývalý novinář, od října 2013 poslanec Poslanecké sněmovny PČR, od roku 2020 zastupitel Pardubického kraje, od roku 2014 zastupitel města Pardubic a MO Pardubice III. Je absolventem Dopravní fakulty Jana Pernera Univerzity Pardubice oboru „dopravní marketing, management a logistika“.

1. Naprosto zásadně. Jsem přesvědčený o tom, že regionální železnice má ohromný potenciál, a chci ji maximálně rozvíjet. Elektrifikovat lokálky, stavět nové stanice vč. návazných služeb, ladit taktové jízdní rády, propojit dopravní módy stylem „hrana – hrana“. Úzce spolupracuji se Svazem cestujících ve veřejné dopravě, zkušenosti sbíráme v Rakousku, Itálii či Švýcarsku a zcela vážně chceme jejich modely přenést k nám. Jsem kritický k současné vládě, která jde opačnou cestou a snaží se některé regionální tratě uzavírat. Největší problém vidím v decentralizaci plánování a objednávek a v tom, jak kraje každé 4 roky mění své priority. Pokud chceme regionální železnici dynamicky rozvinout, tak tohle je první věc, kterou musíme změnit.

2. Naprosto souhlasím. A opět mohu uvést konkrétní krásné příklady ze zahraničí: Mariazellerbahn, krásná trať Val Venosta z Merana do Malles, nebo přeshraniční údolní Pustertalbahn vedoucí od brennerského údolí směrem do Jižních Tyrol. Právě tyhle tratě jsou dopravně i ekonomicky úspěšné díky skvěle zvládnutým návaznostem a souvisejícím službám pro cestující. Příkladů máme za humny spoustu, stačí tam zavolat, dát si schůzku a začít to zkoušet. Myslím to zcela vážně, a proto mám na letošní podzim domluvené první konkrétní schůzky. Na příští rok také plánuji výše uvedené myšlenky otevřít ve veřejných debatách

ve Sněmovně a na Správě železnic, kde jsem členem Správní rady.

3. Upřímně? Je to pro mě takový yetti. Spousta lidí o tom mluví, ale nikdo takovou věc neviděl v realu. Kromě pár pilotních projektů. Technologie už jistě máme, ale problém je trochu podobný jako u krajů. Každá samospráva má své vlastní rozhodování a co 4 roky mění své vedení. Jsem proto rád, že existuje spousta skvělých a zapálených lidí, jako je třeba projekt CityChangers, který dobré příklady propojuje a sdílí. Dá se v tom hodně udělat, ale musíme mít otevřenou mysl a táhnout za jeden provaz. •

TIP: Rozšířenou verzi anketu si můžete přečíst na našich webových stránkách.

ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA
MINISTERSTVA VNITRA ČR **211**

Bonusy 2024

až **34 000** Kč

pro zdraví
vaší rodiny

více
informací

Přidejte se k nám
do **30. září 2024**

www.211.cz

Za zážitkem s eLpassem

Zvýhodněná vstupenka do všech kulturních příspěvkových organizací v regionu.

To je eLpass. Do projektu společné vstupenky se s Libereckým krajem zapojily kromě Zoo Liberec také Botanická zahrada Liberec, Muzeum Českého ráje v Turnově, Oblastní galerie Liberec, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě a Severočeské muzeum v Liberci.

TEXT: Region Liberec

FOTO: Petr Musil

www.elpass.cz

www.facebook.com/regionliberec

eLpass MINI je kombinací vstupenky do Zoo Liberec a Botanické zahrady Liberec. Cena pro dospělého návštěvníka činí 250 Kč, zlevněná 150 Kč.

Koupit eLpass si mohou zájemci přes webové stránky, kde po zaplacení obdrží zájemce QR kód, kterým se prokáže u pokladen. Platnost vstupenky je od doby nákupu 6 měsíců a opravňuje vždy k jednorázovému vstupu do dané instituce.

SPOLEČNÁ ONLINE VSTUPENKA PLATÍ PRO NÁSLEDUJÍCÍ OBJEKTY:

1. Zoo Liberec, která je nejstarší zoologickou zahradou v České republice. Její začátky sahají až k roku 1904. Na prohlídkové trase, která měří přibližně 2 kilometry, lze pozorovat více než 170 druhů zvířat.
2. Botanická zahrada Liberec, jež má nejpestřejší sbírky exotických rostlin. Doménami zahrady jsou sbírky orchidejí, kapradin, broméliovitých a masožravých rostlin.
3. Muzeum Českého ráje v Turnově. To je instituce plná pestrých drahých kamenů, ale také zábavy a akcí. Muzeum nabízí bohaté sbírky z archeologie, etnologie, mineralogie, historie, umění či horolezectví.
4. Oblastní galerie Liberec, pátá největší galerie v Česku, založená v roce 1953, s unikátní sbírkou evropského umění s více než 21 000 uměleckých děl, sídlící v příjemném prostředí budovy bývalých Lázní doplněné o současné architektonické detaily... Taková je Oblastní galerie Liberec!
5. Severočeské muzeum v Liberci, založené v roce 1873 jako první umělecko-průmyslové muzeum v českých zemích. Dnes zahrnuje Severočeské muzeum kromě bohaté knihovny tři sbírková oddělení – přírodovědecké, historické (s archeologií) a umělecko-historické.
6. Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě, které sídlí v bývalém augustiniánském klášteře. Areál nabízí přírodní a historické expozice, knihařskou dílnu, kovářskou expozici, interiér chalupy Vladimíra Menšíka a výstavu o těžbě uranu na Českolipsku.

Více tipů na výlety po Libereckém kraji je k nalezení na webu www.liberecky-kraj.cz nebo na sociálních sítích Region Liberec. •

CZ Zájemci o vstupenku mají na výběr ze dvou základních variant: eLpass GRANDE a eLpass MINI. eLpass GRANDE zahrnuje vstup do všech zmíněných příspěvkových organizací, a to za 380 Kč. Nákupem této vstupenky tak návštěvníci ušetří 355 korun. Zlevněný eLpass GRANDE je za cenu 280 Kč a zakoupit si jej mohou děti ve věku 3–15 let, dále studenti s platným průkazem, senioři a osoby držící průkaz ZTP. Sleva u této vstupenky činí 195 korun.

zažij česko v celé jeho kráse...

[ZAZIJCESKO.cz](https://zazijcesko.cz)

SKUPINA ČEZ
GENERÁLNÍ PARTNER

V Brně si před Vánoci odpočnete!

Brno není hlavním městem České republiky, je ale Evropským hlavním městem Vánoc 2024. Dejte na doporučení mezinárodní poroty a užijte si advent právě tady.

CZ Festival Brněnské Vánoce opanuje od 22. 11. do 23. 12. 2024 centrum města. Adventní trhy se rozprostou na všechna náměstí i do přilehlých ulic a nádvoří. Najdete tu čilý ruch i místa, kam se v klidu „zašít“. Adventní atmosféru dotvoří tisíce světél. Kromě rozzářených stromů město ozdobí umělecké instalace a v jednom z centrálních parků najdete i vyhlídkové kolo a zimní kluziště. Stovky stánků nabídnou tradiční řemeslné výrobky a originální designové vánoční dárky. Tím to ale nekončí! Svoji pověst si Brněnské Vánoce vybudovaly především díky skvělé gastronomii, kterou zde nabízí vyhlášené místní podniky a prodejci.

To jsou důvody, proč přijet do Brna. Ale je jich mnohem víc i pro ty, kteří Vánocům neholdují. Skvělé bary, funkcionalismus na každém kroku a nově otevřené Vodojemy Brno, které musíte vidět! A hlavně – v Brně jste vlakem za chvíli. •

Relax in Brno before Christmas!

Brno is not the capital of the Czech Republic, but it is the European Capital of Christmas 2024. Follow the recommendation of the international jury and enjoy your advent in Brno.

EN The Brno Christmas Festival will take over the city center from November 22nd to December 23rd, 2024. The Christmas markets will spread across all the squares, into nearby streets, and courtyards. You'll find bustling activity as well as quiet spots to retreat to. The festive atmosphere will be enhanced by thousands of lights. In addition to illuminated trees, the city will be adorned with artistic installations, and in one of the central parks, you will find a Ferris wheel and an ice rink. Hundreds of stalls will offer traditional crafts and unique designer Christmas gifts. But that's not all! Brno's Christmas reputation has been built primarily on its excellent gastronomy, provided by renowned local establishments and vendors.

These are just some of the reasons to visit Brno. But there are many more, even for those who aren't particularly fond of Christmas. Great bars, functionalist architecture at every corner, and the newly opened Water Tanks Brno, which you must see! And the best part – Brno is just a short train ride away. •

TEXT: Adéla Nováková
FOTO: Pavel Gabzdyl

www.brnenskevanoce.cz
www.gotobrno.cz
www.brnochristmas.com

Brno True Story *

GO TO BRNO.cz ←

♥
mojakarta

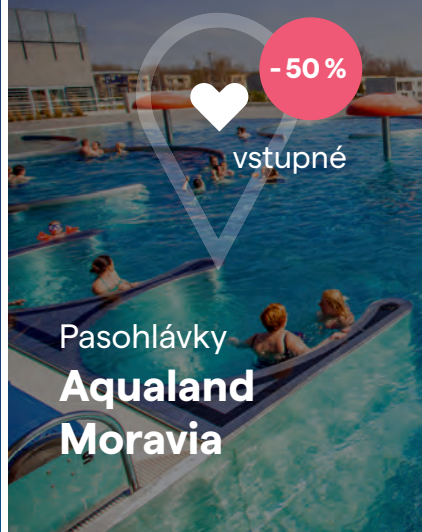
Letos na jižní Moravu

Ubytuj se na 2 noci
a získej kartu
plnou zážitků.

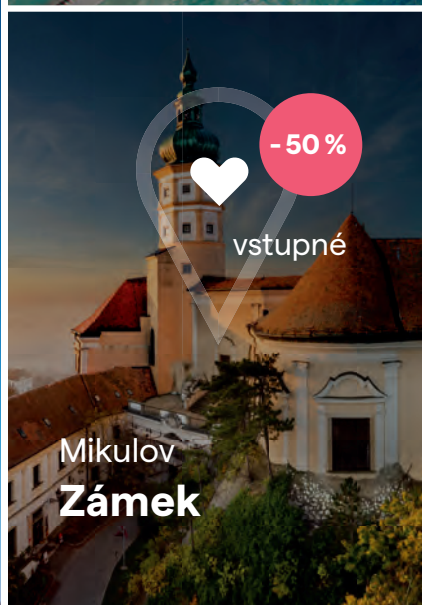

jižní **m**orava

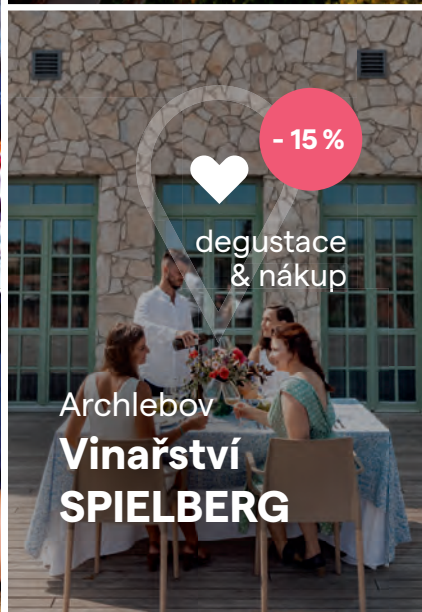
Více o aktuální nabídce benefitů na mojakarta.cz

Pasohlávky
**Aqualand
Moravia**

Mikulov
Zámek

Archlebov
**Vinařství
SPIELBERG**

Sdílejte a vyhrajte

Sdílejte své fotky s hashtagem #leoexpress na Instagramu a vyhrajte 1 000 leo kreditů. Každé tři měsíce vybíráme vítěze a kromě něj zveřejňujeme i další povedené snímky.

Share and Win

Share your photos on Instagram with the #leoexpress hashtag to win 1,000 leo credits. We choose a winner every three months and we publish the picture along other fine images.

56

FOTOSOUTĚŽ

VÍTĚZ VYDÁNÍ
WINNER OF THE EDITION

FOTO: @kolej_na_foty

FOTO: @lucka_1213

FOTO: @kolej_na_zdjecia

FOTO: @dcombat21

FOTO: @jakub_footbike

500 milionů zákazníků
Renfe každoročně cestuje
po celém Španělsku.

16 000 zaměstnanců Renfe
zase pracuje na tom, aby pro
ně zajistili ty nejlepší služby:
přesnost, bezpečnost
a pohodlí.

*Všichni se staráme o to,
na čem nám záleží.*

At Renfe we have
500 million customers
who travel across Spain every year.
And 16,000 employees who
work to give the best
service: punctuality,
safety and comfort.

We all care about what
we cherish the most.

MÁME SPOLEČNOU CESTU

"We share the same journey"

Leo Express, powered by Renfe.
V roce 2021 se společnosti Renfe a Leo Express
spojily a pokračují v růstu společně.

Leo Express, powered by Renfe.
From 2021 Renfe and Leo Express
have joined to continue growing together.

renfe

Už máte objednáno?

Pravděpodobně i vy jste už na vlastní chuťové pohárky poznali, že si v Leo Express velmi zakládáme na kvalitě občerstvení. Tuto oblíbenou stránku cestování s naší společností má na starosti manažer cateringu Petr Vrabec. Pojďme nahlédnout pod pokličku jeho práce...

TEXT: Petr Manuel Ulrych FOTO: archiv Petra Vrabce

Ready to Order?

Your taste buds have surely sent the message to you – Leo Express really cares about the high quality of its catering. This increasingly popular aspect of travelling with our company is the responsibility of our Catering Manager Petr Vrabec. Let us see his business from soup to nuts...

60

PŘEDSTAVUJEME

EN Petr's path to his current position was thrilling.

Probably influenced by his grandfather, a renowned Prague hotel owner, he went to study tourism and related services. He graduated in hotel and restaurant management and regional development. When he was 28, he opened his own bistro in Prague – Vinohrady. Last year he decided that he needed a change and his path luckily crossed with that of our company.

"My current work is very vibrant. We change the menu every three months, and my task is to create an interesting menu for the respective season," explains Petr. "I keep looking for the most suitable suppliers, and depending on their offers, we try to arrange the items on the menu to offer our clients

CZ Petrova cesta do současné funkce byla zajímavá.

Možná i pod vlivem svého dědy, pražského hoteliéra, se už jako student vydal směrem k cestovnímu ruchu a příbuzným oborům – absolvoval střední hotelovou školu, vyšší odbornou hotelovou školu a Vysokou školu regionálního rozvoje. A od 28 let zároveň provozoval vlastní bistro na pražských Vinohradech. Když loni v lednu usoudil, že je čas na změnu, protula se jeho pracovní dráha s tou naší firemní.

„Moje současná práce je pestrá. Každé tři měsíce obměňujeme menu a mým úkolem je vytvořit

pro naše cestující lákavou sezonní nabídku,“ vysvětluje Petr svoji pracovní náplň. „Neustále proto vyhledávám nejhodnější dodavatele a ve spolupráci s vybranými ladíme sortiment jídel tak, abychom zákazníkům přinesli co nejlepší gastronomický zážitek, jaký je na kolejích možný,“ dodává. „A když se u nás při testování a finálním výběru sejdou od dodavatelů vzorky na ochutnání, jsem v tu chvíli nejoblíbenějším kolegou ve firmě,“ směje se. Vzhled, chuť, vůni i třeba atraktivitu a praktičnost balení totiž posuzují kolektivně...

Při sestavování menu je třeba brát v úvahu nejen sezonnost surovin, ale také specifika stravování v pohybujícím se dopravním prostředku. „Musíme třeba minimalizovat pravděpodobnost, že by se cestující potřísnil omáčkou,“ vysvětluje Petr a doplňuje, že kromě pokrmů, které by si musel pasažér na misce míchat a dochucovat, nemají na jídelním lístku místo ani jídla výrazně aromatická. Typicky ryby nebo pokrmy obsahující syrovou cibuli. Petr také musí zohlednit potřeby cestujících s různými stravovacími omezeními. „V našem menu je například vždy jedno jídlo veganské. Cestujícím s bezpekovou dietou zase vycházíme vstříc při výběru pečiva či přípravě dezertů,“ poodkrývá taje své práce. →

Petrův běžný den

kontrola mailingu,
komunikace se
skladem

vyřizování
běžné agendy

osobní i online
komunikace
s dodavateli

monitoring trendů
a konkurence,
degustace vzorků

RANNÍ
ROZJEZD:
MORNING
TAKE-OFF:

KANCELÁŘ:
OFFICE:

SCHŮZKY:
MEETINGS:

INSPIRACE:
INSPIRATION:

Petr's ordinary day

checking the mail,
communication with
the warehouse

everyday
agenda

personal and online
communication
with suppliers

monitoring
of trends and
competition,
tasting of samples

the best gastronomic experience they can get on a train,“ he adds. “And when we have all the samples from our suppliers for the testing and final selection, I am the most popular colleague in the company,“ he laughs. We all join in to assess the appearance, taste, and aroma of the food, but also the appearance and convenience of the packaging.

When composing the menu, he has to consider not only the suitability of the food for the season, but also specific aspects of eating in a moving vehicle. “We need to minimise the chance of spilling liquids or staining clothes,“ explains Petr. There is no place for dishes that would need to be stirred or flavoured after being served, or even dishes with a strong aroma, such as fish or dishes containing raw onion. Petr also has to keep in mind that there are →

Do hry vstupují i aspekty udržitelnosti. V tomto směru Leo Express během léta přijde se žhavou novinkou. „Abychom minimalizovali používání jednorázových plastů, začali jsme nakupovat vlastní obalový materiál z cukrové třtiny, který je stoprocentně rozložitelný a kterým budeme dodavatele zásobovat. Stejně tak budeme používat vlastní etikety,“ říká Petr. Mimochodem – tušíli jste, že nejvíce jídla se obvykle prodá na naší páteřní lince mezi Prahou a Košicemi? Snažíme se navyšovat kapacity pokrmů, aby nám na vytižených trasách jídlo nedocházelo.

A po čem je mezi cestujícími největší poptávka? „Klasika jsou sendviče, bagety či bagely,“ říká Petr s tím, že přestože Leo Express nemá vlastní výrobu a spolupracuje s dodavateli, s jejichž výrobky se můžete setkat v běžné maloobchodní síti, sortiment pro menu ve vlaku je šitý na míru potřebám dopravce a jeho zákazníků. Neutuchá ani poptávka po sushi, z teplých jídel pak „frčí“ pokrmy asijské kuchyně. V letošním letním menu to byla smažená

rýže s kuřecím masem. Velká část zákazníků ale stojí i o českou kuchyni.

A jak je na tom v tomhle směru Petr? „Mně osobně nejvíc vyhovuje kuchyně asijská. A pokud jde o suroviny, tak mořské ryby a hovězí maso,“ říká s tím, že po letech provozování vlastního bistra si nyní konečně rád stoupne k plotně i doma. Kromě vaření relaxuje také hraním online her s kamarády nebo při projíždkách na své motorce s přítelkyní za zády. •

62

PŘEDSTAVUJEME

people with special eating habits and needs. "Our menu always contains at least one vegan dish, or a selection of bread and desserts for people with gluten intolerance."

And then there are the aspects of sustainability. This summer, Leo Express has made a big leap forward. "To minimise the use of disposable plastic utensils, we have started to purchase our own fully degradable packaging material made from sugar cane. We supply it to our suppliers. We will also use our own labels," says Petr. By the way, did you know that

passengers on our main line from Prague to Košice tend to consume more food than on other lines? We are increasing the volumes of food to make sure nobody is hungry on the way.

What are the most popular dishes among our passengers? "Sandwiches, baguettes and bagels are the classic," says Petr. Although Leo Express does not produce its own food, and it collaborates with suppliers whose products you can buy in ordinary supermarkets, the products for the train menu are customised to the needs of the carrier and the passengers. Many passengers opt for sushi or other Asian dishes. The hit of this summer's menu was fried rice with chicken. But there are also many passengers who favour Czech cuisine.

And what are Petr's favourites? "I personally love Asian cuisine. When it comes to kinds of food, it is sea fish and beef." After the years of running his own gastronomic venue, he now likes to cook at home. In his free time, he also plays online games with his friends, and loves motorbike rides with his girlfriend behind his back. •

**FIRST
MINUTE**
sleva
až **20%**

**Objednejte si relaxační, léčebný
nebo wellness pobyt na rok 2025
právě teď a ušetřete!**

Vhodné i jako dárek.

VELKÝ SVĚT TECHNIKY
(OSTRAVA)
SCIENCE & TECHNOLOGY
CENTER (OSTRAVA)

64

INSPIRACE

Dotýkat se exponátů přikázáno!

Věda už dávno není jen biflování vzorečků ve školních lavicích. Po celé České republice vznikají science centra s interaktivními prvky, která dětem hrou formou přibližují nejrůznější vědecké a technické jevy. A nejen dětem!

TEXT: Lucie Bezoušková

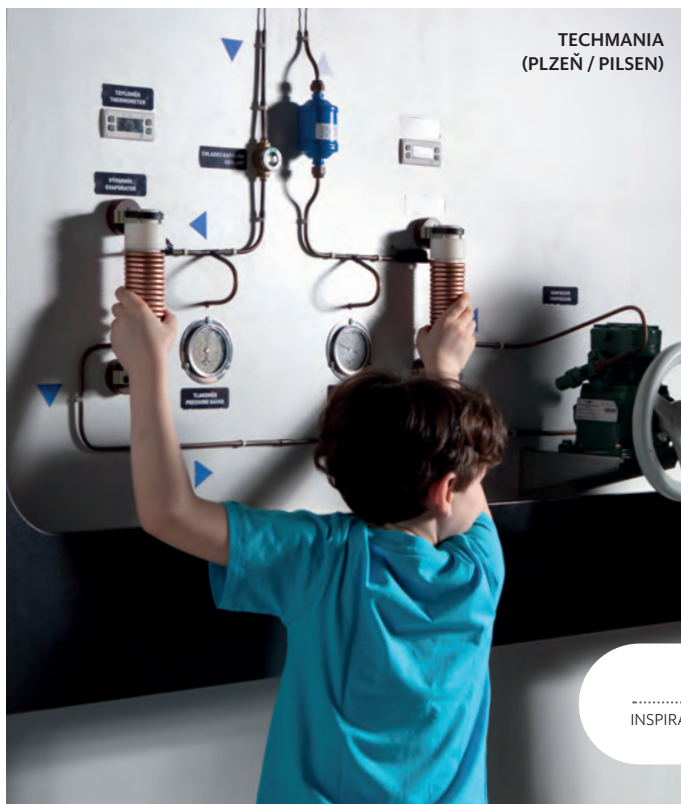
FOTO: © Techmania Science Center, o.p.s., © IQLANDIA, o. p. s.,
VIDA! science centrum", Archiv Velký svět techniky

CZ Archimédův zákon, Keplerovy zákony o planetách či zákon termodynamiky. Schválně, který z nich byste dokázali vypátrat v paměti? Důležitější než to, jak zákon zní, je přitom jeho podoba v reálném světě. A přesně to vám dnes nabízejí science centra. Interaktivní exponáty představují dětem i dospělým svět ze zcela nového pohledu.

OD FYZIKY PO ŠPIONÁŽ

Experimentální stanice pro všechny zvědavé duše – to je plzeňské science centrum Techmania. Nabízí nejrůznější interaktivní expozice zaměřené na fyziku, chemii, astronomii a biologii. Dozvíte se tu však i něco z oblasti výroby filmu nebo špionáže a tajných služeb.

Objekty v jednotlivých expozicích sice působí na první pohled jako hračky, každá z nich má však →

TECHMANIA
(PLZEŇ / PILSEN)

DO TOUCH!

Learning science is no longer about memorizing formulas. Science centres full of interactive attractions keep emerging all over Czechia, offering children scientific knowledge and understanding through play. And they are not just for kids!

EN Archimedes's principle, Kepler's laws of planetary motion, or the laws of thermodynamics – can you still remember them? The wording is not important, the crucial thing is the way they work in reality. And science centres can show you that; they can show you the world from a completely new angle.

FROM PHYSICS TO ESPIONAGE

Experimental venue for all curious souls – that is Techmania in Plzeň with its interactive exhibits focusing on physics, chemistry, astronomy, and biology. But you can also learn about film production or espionage and secret services.

The displayed objects might look like toys at first, but each is designed to teach the visitors about the workings of the laws of nature. In the People and

Animals section, you can compare your abilities with those of various animals. Is your heartbeat rather like that of the mouse or the elephant? And can you jump as far as the frog? The 3D Planetarium projects pictures on a spherical screen 14 m in diameter. Sit back in your comfortable adjustable armchair and watch for instance The Astronaut which will show you how astronauts train for their missions. The animated To →

CZ → za úkol návštěvníkům ukázat, jak fungují přírodní zákonitosti. V sekci Člověk a zvíře můžete například porovnat své výkony se zástupci ze světa fauny. Tluče vaše srdce spíš v rytmu toho myšího nebo sloniho? A dokážete skočit stejně daleko jako žába?

Ve 3D Planetáriu pak zhlédnete trojrozměrné projekce na kulovou plochu o vnitřním průměru 14 metrů. Sedět budete v pohodlných polohovatelných sedačkách. K vidění je tu například film Astronaut seznamující diváky s výcvikem, který musí podstoupit astronauti před cestou do vesmíru. Kreslený film Za Sluncem a ještě dál zase láká diváky už od šesti let a vypráví o tom, co se odehrává za hranicemi naší Sluneční soustavy.

Věda v Praze

Sice si zde nemůžete všechny exponáty vyzkoušet na vlastní kůži, za návštěvu ale stojí. Národní technické muzeum Praha nabízí sbírky z oblasti architektury, stavitelství, dopravy, chemie, fyziky a mnoha dalších. Věřte, že na prohlídku všech exponátů vám rozhodně jedno odpoledne stačit nebude!

RETRO NÁS BAVÍ

V květnu roku 2007 se v Liberci otevřely brány výstavní plochy iQPARK. V areálu o tisíci metrech čtverečních se představilo na 200 interaktivních exponátů z oblasti vědy a techniky. Pro velký zájem se v následujících letech výstava dále rozšiřovala. V roce 2014 vzniklo v Liberci science centrum iQLANDIA, které na šesti podlažích nabízí stovky interaktivních exponátů.

Milovníci retro záležitostí si přijdou na své v expozici Překonané vynálezy, kde najdete předměty, které už vidíte snad jen u našich babiček. Kalkulačka velikosti bochníku chleba, diskety, telefony s kotoučovým vytáčením a mnohé další.

DO SKLENĚNÉHO SVĚTA

Velmi užitečnou expozicí nejen pro všechny školáky je pak MatematikUm. Představuje hravou formou problematické matematické oblasti. Uvidíte, že i příroda je plná matematiky. Víte například, proč včely vytvářejí své plástve ve tvaru hexa-

Science in Prague

You will not be allowed to try the exhibits yourself, but the National Technical Museum in Prague is worth visiting anyway. You can admire the worlds of architecture, engineering, transportation, chemistry, physics, and more. One afternoon is certainly not enough to see it all!

gonu? Matematika nesmí chybět ani v architektuře, a tak si v iQLANDII postavíte vlastní unikátní stavbu.

Nově otevřená Křišťálová stezka vám přepraví příběh českého skla. Na jednotlivých stanovištích uvidíte, jak a z jakých surovin se sklo vyrábí a k čemu všemu se využívá. Při procházení stezky se můžete připojit i k webové aplikaci. Po zodpovězení několika otázek získáte heslo, kterým po zadání do ovládacího panelu rozsvítíte křišťálové Molekuly, a dokonce se zařadíte do slosování o rodinnou vstupenku do iQLANDIE.

VĚDA PRO NEJMENŠÍ

Objevujte, zkoušejte, učte se hrou. Brněnské science centrum VIDA! najdete v bývalém pavilonu D zdejšího výstaviště a připraveno je pro vás na 180 interaktivních předmětů, které vám přiblíží fungování světa kolem nás. →

the Sun and Beyond for audience from the age of six tells the story of things outside our Solar System.

RETRO IS FUN

The iQPARK in Liberec opened in May 2007. Some 200 interactive exhibits from the fields of science and technology were displayed on the area of one thousand square metres, and it kept expanding to meet the astonishing public demand. The iQLANDIA centre was added in 2014 with six storeys showing hundreds of interactive attractions.

Lovers of things past will enjoy the section entitled Outdated Inventions with tools used by our grandparents, loaf-sized calculator, floppy disks, telephones with rotary dials, and much more.

THE WORLD OF GLASS

All school children should visit the Matematicum section, which turns difficult mathematical problems into fun. You will see that nature is full of mathematics. Do you know why bees make the holes in the honeycomb hexagonal? Architecture relies on mathematics too; iQLANDIA will let you design your own dream house.

The new Crystal Path tells the story of Czech glass production. The individual exhibits show the materials used in glass production or various uses of glass. →

V expozici Planeta vyrobíte vlastní mlhu a budete pozorovat, jak sestupuje do údolí. Pokušíte se na vlastní nohy ustát zemětřesení a v rotující místnosti pocítíte účinky odstředivé síly. S vaším žaludkem si pak pohraje 3G letecký simulátor v expozici Civilizace. Nechte se roztočit a vžijte se do role pilota stíhačky. Všichni malí i velcí kluci si přijdou na své u konstrukční autodráhy v podobě zmenšeného Masarykova závodního okruhu.

V Brně ale myslí i na nejmenší návštěvníky od 2 let. Na archeologickém pís-kovišti mohou vzít do ruky štětečky a odhalit, co se ukrývá pod povrchem. Připraveny jsou prolézačky, odrážedla, klouzačky, ale třeba i vodní svět plný míčků, lodiček a vodních mlýnů. Případného mokrého oblečení se přitom rodiče nemusejí obávat. Hned v následující sekci se nachází velkolepá sušička, která malé vědátory spolehlivě usuší.

MEDIÁLNÍ GRAMOTNOST

Ve světě vědy není pozadu ani Ostrava. V proslulých Dolních Vítkovicích se nachází Velký svět techniky. Krom čtyř stálých expozic tu najdete i dílny a laboratoře s moderním vybavením a zhlédnout můžete populární science show v Divadle vědy.

Porozumět schopnosti vidění vám pomůže Výstava ZOOM, která se zaměřuje na vizuální gramotnost. Má za úkol rozvíjet kritické myšlení a zamyslet se nad tím, jak mohou média manipulovat s naší myslí. K vidění je tu celá řada fotografií, jejichž příběh je mnohdy zcela jiný, než se na první pohled zdá. Zorientovat se ve fake news je totiž v dnešním světě doslova nutností.

Vedle Velkého světa techniky pak najdete i ten Malý. Otestujte, jak funguje potrubní pošta, dejte si závod na vodním šlapadle a v kovodílně vyzkoušejte výrobu vlastního odznaku. •

Do Prahy a Ostravy se pohodlně svezete vlaky Leo Express.

You can take a comfortable Leo Express journey to Prague and Ostrava.

You can download an app, answer several questions related to the exhibition, and get the password to light up the crystal Molecule. You can even win a family ticket to iQLANDIA.

SCIENCE FOR LITTLE ONES

The science centre VIDA! in Brno in the former pavilion D of the Fairground shows some 180 interactive exhibits which will let you learn about the world around us through exploration, experiment, and play.

In the section entitled Planeta, you can create fog and observe how it descends into the valley. You can try to withstand an earthquake, or experience the effect of centrifugal force in a rotating chamber. You can be a jet pilot and test your stomach

in a 3G flying simulator in the Civilization section. You can also try the slot car racing track model of the Masaryk Racing Circuit in Brno.

It is a great place even for children from the age of two. In the archaeological sand pit, they can use brushes to reveal what is hidden under the surface. There are balance bikes, climbing frames, slides, but also a water playground full of balls, boats, and watermills. The parents do not need to worry about the wet clothes – the next section features a fantastic dryer for little explorers.

MEDIA LITERACY

Ostrava is not lagging behind in the world of science. The Dolní Vítkovice site includes the Science and Technology Centre with four permanent exhibitions featuring modern workshops and labs. You can also see popular science shows in the Theatre of Science.

The ZOOM exhibition focuses on visual literacy and is designed to develop critical thinking and make visitors understand how media can manipulate our minds through visual input. There are pictures showing things which might be initially misinterpreted as something completely different. Identifying fake news has become a vital skill.

The U6 Science and Technology Centre is in the next building. You can try using pneumatic tube transport, race on a paddle boat, or make your own badge in the smithy. •

Martin Fabián Rusek

grafický designér a malíř z Poodří

Letos slaví 25 let na volné noze. Grafický design vystudoval v Ostravě. Za dlouhou kariéru vytvořil množství grafických návrhů, např. pivních etiket, obalů čokolád, navrhoval kreativní motivy na trička, a hlavně se věnoval tvorbě logotypů a vizuálních stylů firem a organizací.

69
ADVERTORIAL

CZ V posledních letech v jeho práci převládá malířská volná tvorba. Maluje pozitivní barevné obrazy plné květin a rozkvetlých luk a stromů, vystavuje v ČR i Evropě. Dalším výrazným tématem, i když momentálně trošku upozaděným, jsou obrazy z kovu. „Vždy jsem byl na svůj ocelový region hrdý. Velká část mých předků pracovala ve výrobě nebo zpracování železa, proto mám toto téma asi nějak zakomponováno ve své DNA.“

Nedávno spustil nové webové stránky s e-shopem www.mfrusek.cz, kde si můžete část malířské i grafické tvorby prohlédnout.

Protože bydlí ve Studénce, na trase vlakových spojů LEO Express, může při svých pracovních cestách do Prahy využívat služeb spojů LEO Express bez nutnosti přestupování. A využívá je moc rád. „Nejraději jezdím Business třídou, kde je dostatek místa pro vysokého chlapa.“ Většinou jej můžeme potkat v prvním ranním vlaku, který vyjíždí po 4. hodině, aby před schůzkou stihl procházku probouzející se prázdnu Prahou. •

TEXT: -le-
FOTO: archiv Martina
Fabiána Ruska

ČASOVÉ TRAŤOVÉ JÍZDENKY

V našich regionálních vlacích na Orlicku nově můžete cestovat s časovými jízdenkami. Představují optimální variantu pro pravidelné dojíždění a jsou ideální pro ty, kteří se několikrát týdně vydávají do práce, do školy nebo za zábavou. Pouze nyní navíc nabízíme limitovanou roční jízdenku za cenu 9 125 Kč. Díky ní můžete neomezeně cestovat za 25 korun denně. Časové jízdenky zakoupíte na našem webu, v mobilní aplikaci nebo na našich pokladnách.

- varianty na 7, 30, 90 nebo 365 dní
- pouze pro členy Smile Clubu
- umožňují neomezené cestování vlaky po zakoupené trase v libovolném směru nebo úseku

TIME TICKETS

You can now use time tickets in our regional trains in the region of Orlicko. It is a convenient option for regular commuters who travel at least several times a week to work, school or for leisure. There is also a limited offer of an annual pass for CZK 9,125; you can travel as much as you like for only CZK 25 a day. You can buy the pass on our website, in the mobile apps or in our offices.

- variants for 7, 30, 90 or 365 days
- only for Smile Club members
- unlimited journeys on the selected line in any direction and any distance

www.le.cz/internet

RYCHLOST, KTERÁ VÁS PŘESVĚDČÍ CESTOVAT

Držíme s vámi tempo! V našich vlacích se nyní snadno připojíte k rychlému 5G internetu po celou dobu své jízdy. Můžete tak na palubě bez omezení pracovat, sledovat videa nebo sdílet své zážitky z cest. 5G internet nabízíme ve všech dálkových vlakových spojiích.

SPEED THAT MAKES YOU TRAVEL

We keep the speed! Enjoy the convenient 5G internet connection during your journey. You can use it without limits to work, watch videos, or share your travelling experience. The 5G connection is available on all of our long-distance trains.

KÁVA A ČAJ VE VLAKU ZDARMA

Neustále hledáme způsoby, jak vám přijemnit cestování. Na regionálních tratích na Orlicku a také na slovenském Podunajsku nyní ve vybraných vlacích testujeme samoobslužný bar, kde si cestující mohou dopřát kávu nebo čaj zdarma v průběhu své jízdy. Nápoje jsou k dispozici také v našem zákaznickém centru v Bratislavě, a to pro členy věrnostního programu Smile Club. Pokud se služba osvědčí, plánujeme tento koncept rozšířit na všechny naše regionální vlaky.

FREE COFFEE AND TEA ON THE TRAIN

We keep looking for ways to make your journey more convenient. Selected regional trains in the Orlicko region and in Podunajsko in Slovakia feature a self-service bar where you can get coffee or tea for free during your journey. Smile Club members can also enjoy free drinks in our Client Centre in Bratislava. If the service proves good, we will expand it to all our regional trains.

www.le.cz/orlicko

Adventní trhy v Katovicích a Krakově

TEXT: -pol-

FOTO: Wójcik Szymon,
Polish Tourism Organisation

Během svých zimních cest s vlaky Leo Express můžete vyrazit na adventní trhy do Polska, jehož popularita v posledních letech z mnoha důvodů raketově roste. V rámci zmíněných trhů, které Poláci nazývají „Jarmark Bożonarodzeniowy“, si můžete nedaleko Ostravy vybrat hned ze dvou měst.

CZ První volbou jsou prozatím vcelku neznámé, ale pro mnohé turisty o to sympatičtější vánoční trhy v centru hornoslezských Katowic. Druhou možností je pak královský Krakov plný překrásné historické architektury, ale také davů turistů z celého světa.

KATOWICE

(22. 11. 2024 – 5. 1. 2025)

Hornoslezská metropole sice stále nepatří mezi nejznámější turistické

destinace v Polsku, ale originální a tradiční kuchyně, silné slezské nářečí s mnoha germanismy a bohemismy, a především miliardové investice v poslední dekádě fascinují čím dál tím víc milovníků neobjevených a zajímavých míst. Zdejší vánoční trhy se koncentrují na Rynku a sousedním Náměstí obránců Katowic. Katovické vánoční trhy se od ostatních liší množstvím atrakcí pro děti a originální slezskou kuchyní. Najdete zde víc než dvacet dřevěných pohádkových domečků s animatronickými figurkami, které lze uvést do pohybu stisknutím tlačítka.

Každý dům má svůj příběh s pestrou a promyšlenou scénografií a každoročně vznikají nové aranže, které přinášejí návštěvníkům radost. Nejzářivějším bodem jarmarku je 35 metrů vysoké ruské kolo, které se postará o zábavu doslova na té „nejvyšší“ úrovni. Nejmladší návštěvníky potěší →

73
ADVERTORIAL

Advent Markets in Katowice and Krakow

Why not take a winter trip with Leo Express to advent markets in Poland. The renown of Polish markets has skyrocketed over the last several years. You can choose from two splendid locations very close to Ostrava and visit their Christmas markets called "Jarmark Bożonarodzeniowy".

EN The centre of Katowice in Upper Silesia has largely stayed out of the sight of large crowds, which makes it even more enticing. The royal city of Krakow is crowded with tourists, but the beautiful historical architecture makes the visit worthwhile.

KATOWICE (22 NOVEMBER 2024 – 5 JANUARY 2025)

Tourists still tend to overlook the capital city of the Silesian Voivodeship, but its original cuisine, strong Silesian accent with numerous borrowings from

German and Czech, and especially massive investments in the last decade attract increasing numbers of curious visitors. Held mainly in the Market Square (Rynek) and the adjacent Square of Defenders of Katowice (Plac Obrońców Katowic), the local Christmas markets are →

vláček, ve kterém se můžou projet vyzdobenými uličkami, a krásný Viktoriánský kolotoč. Součástí jarmarku je také kluziště, které je k dispozici zdarma, brusle si lze za poplatek zapůjčit na místě. Ve stáncích pořídíte originální dárky pro vaše blízké a lahodné vůně vás zlákají k ochutnávce místních dobrot. Hitem zdejších trhů je „slezské tiramisu“ z jitrnice, smaženého zelí a bramborové kaše.

KRAKOV (30. 11. 2024 – 1. 1. 2025)

Krakovské vánoční trhy, situované na Rynku a v jeho okolí, mají tradici dlouhou po staletí. Na Rynku, který díky mnoha jazykům návštěvníků z celého

74
ADVERTORIAL

valued for the original Silesian cuisine, as well as many attractions for children. There are over twenty tiny wooden houses with animatronic figures which move when you push the button.

Each wooden house has its own story and intricate colourful setting. New arrangements are created every year to keep the visitors pleased. The main highlight of the markets is the 35-m-high Ferris wheel which provides a literally high level of entertainment. Children will also appreciate a train that takes them through the decorated streets, or the beautiful Victorian Carousel. There is also an ice rink – it is free, and you can rent skates there. But mainly check out the stands

for Christmas presents and local food. The most popular delicacy is the “Silesian tiramisu” – white pudding, fried cabbage, and mashed potatoes.

KRAKOV (30 NOVEMBER 2024 – 1 JANUARY 2025)

The tradition of Krakow Christmas markets in and around the Main Square (Rynek) spans the centuries. The square resembles Babylon resounding with numerous languages of the world. There is a beautiful Christmas tree next to the St Mary’s Basilica. The air is full of the Galician hot wine, roasted chestnuts, and caramelised nuts.

The sellers and craftsmen in the stands come not only from Poland, but also from the neighbouring countries, such as Hungary, Slovakia, Lithuania, or Ukraine. They offer a wide range of Christmas products, for instance handmade decorations, ceramics, handmade products from wood, wool, or glass, jewellery, but also local delicacies, especially sausages and cheeses (including the famous Slovak oštiepok), or the sękacz pastry from Northeastern Poland. The main highlight is the Krakow Nativity Scenes, listed in the UNESCO World Heritage List since 2018. •

The article was written in cooperation with the Polish Tourism Organisation.

světa občas připomíná opravdovou babylonskou věž, najdete vysoký vánoční stromeček sousedící se slavným Mariánským kostelem. Vzduch naplňuje vůně haličského svařeného vína, pečených kaštanů a karamelových oříšků.

Specialitou krakovských trhů jsou vystavovatelé, producenti a řemeslníci z mnoha okolních států včetně Maďarska, Slovenska, Litvy nebo Ukrajiny. Nabízejí široký sortiment svátečních výrobků, jako jsou ručně malované vánoční ozdoby, vánoční dekorace, keramika, výrobky ze dřeva, vlny, umělecké sklo, šperky... ale také mnoho lokálních specialit, především uzenin, sýrů (včetně proslavených tatranských oštiepků!) anebo třeba koláč sękacz pocházející ze severovýchodní oblasti Polska. A určitě nezapomeňte na místní specialitu – krakovské betlémy, které byly v roce 2018 zapsány na Seznam nehmotného dědictví UNESCO. •

(Článek vznikl ve spolupráci s Polskou turistickou organizací.)

WINKA®

SVĚŽÍ VINNÝ NÁPOJ

OSVĚŽUJÍCÍ CHUŤ VÍNA A BUBLINEK PODTRŽENA
TAJNOU INGREDIENCÍ

WINKA.CZ

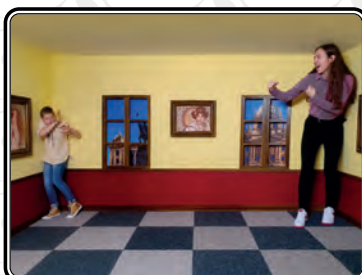
MUZEUM FANTASTICKÝCH ILUZÍ

MUSEUM OF FANTASTIC ILLUSIONS

Nejzábavnější muzeum v Praze!

The funniest museum in Prague!

www.muzeumfantastickychiluzi.cz

